

VAMMALA

Rautajoki

osa-alueinventointi

Ulla Rajala 1995

Arkk. O. 10/8.1.1996

M

Ulla Rajala
VAMMALA, RAUTAJOKI
ARKEOLOGINEN OSA-ALUEINVENTOINTI 1995

Tampereen museot 1995

VAMMALA, RAUTAJOKI
ARKEOLOGINEN OSA-ALUEINVENTOINTI 1995
Ulla Rajala

Sisällysluettelo

MUINAISMUISTO- JA KIINTEISTÖREKISTERITIEDOT	1
1. JOHDANTO	2
1.1. Inventoinnin käytännön lähtökohdat	2
1.2. Inventointimenetelmät	3
2. TUTKIMUSALUE	4
2.1. Tutkimusalueen ympäristö	4
2.2. Alueen maankäyttö	4
2.3. Aiemmat tiedot ja tutkimukset	5
3. RAUTAJOEN TARKASTETUT KOHTEET	6
3.1. Pohjoinen, Kotisuulinmäen röykkiö	6
3.2. Eteläinen, kartanon länsipuolinen röykkiö	7
3.3. Rautajoen polttokenttäkalmisto ja sen ympäristö	7
3.3.1. Kalmistomäki	7
3.3.2. Ns. uusi röykkiö	9
3.3.3. Kalmistomäen ja ns. uuden röykkiön ympäristö	10
3.4. Historiallisen ajan havainnot	11
3.5. Yhteenveto	12
LÄHTEET	12
LIITTEET	
Liite 1: Aluekartta mk 1:10 000	
Liite 2: Yleiskartta mk 1:2000	
Liite 3: Rautajoen "röykkiöt" ja polttokalmisto, peruskarttaote mk 1:20 000	
Liite 4: Uusi röykkiö, peruskarttaote mk 1:20 000	
Liite 5: Kartta esihistoriallisen asutuksen merkeistä mk 1:2000	
Liite 6: Koekuoppaluettelo	
Liite 7: Mustavalkonegatiiviluettelo	
Liite 8: Dialuettelo	
Liite 9: Pinnakkaiset	
MUOVIKARTAT:	
Kalmistomäki, yleiskartta mk 1:250	
Kalmistomäki, koekuoppien lopetustasokartta mk 1:10	
Kalmistomäki, koekuoppa 1035/1000, profiilikartta mk 1:10	
Kalmistomäki, koekuoppa 1040/1000, raudanpelkistysuuni mk 1:10	
Kalmistomäki, koekuoppa 1050/995, taso- ja profiilikartta mk 1:10	
Kalmistomäki, koekuoppa 1059.6/995, profiilikartta mk 1:10	
Uusi röykkiö, yleiskartta, mk 1:250	
Uusi röykkiö, koekuopat 13 ja 19, lopetustasokartta mk 1:10	

aitta, kaluaitta ja jääkellari. Kaluaitan eteläpuolella on entinen hiekkakuoppa. Kalmistomäessä on haavikko, joka on ilmeisesti istutettu. Mäen luoteisosan reunassa on istutettu koristepensaikko. Kalmistomäen länsipuolisella peltosaarekkeella (ns. uusi röykkiö) on kaatopaikkana pidetty kuoppa, jonka reunalla on jäljellä piikkilanka-aitaa. Kartanon ympäristön pelloilla on isäntä Kroneldin aikana viljelty viljaa. Maata on käännetty normaalein menetelmin, mutta peltoja ei ole salaojitettu. Viljely on loppunut kalmistomäen ympäristöstä vuonna 1986: Kroneld on tehnyt lopettamissopimuksen. Merkittävä osa joen länsirannan pelloista on vielä vuokralla.

Kivisaassa on sauna, jonne johtava tie kulkee kalmistomäen länsipuolelta. Jokisuun länsipuolella Rautaveden rannalla on omakotitaloja. Joen länsipuolen tien varren suulit on purettu (ks. liite 2, yleiskartta). Samoin on käynyt kalmistomäen eteläpuolella olleelle rakennukselle (Kroneldin mainitsema paja?). AIV-torninmäessä on ollut AIV-rehutorni, jonka pyöreä sementtiperustus ($d=4.4$ m) on vielä jäljellä. Kyseisen mäen pohjoisreunalla on osin jo sammaloitunut hiekkakuoppa, josta Kroneldkin on ottanut hiekkaa. Mäen yli kulkee sähkölinja. Osikkaanmäen eteläreunalla tien pohjoispuolella on aiemmin ollut peltoa: alueella on peltoröykkiötä muistuttavia kivikasoja ja käsitellyn maan raja mataline ojineen on vielä havaittavissa; pelto on merkitty vuoden 1962 lohkomiskarttaan. Tien eteläpuolella Osikkaanmäen kaakkoisrinteellä sekä tien päässä Rautaveden rannan tuntumassa on mökkejä.

2.3. Aiemmat tiedot ja tutkimukset

Vuonna 1883 muinaistieteellinen toimikunta sai kokoelmiinsa soikean tuluskiven (KM 2201:688), jonka toimitti S. Vilskman virkamatkaltaan Satakunnasta. Tuluskivi oli löytynyt rautajoen torpparin pellosta (vrt. Prusi 1949, 70). Tarkempi löytöpaikka ei ole tiedossa. Tuluskivi on pitkulaisensoikea, 75 mm pitkä, eikä siinä ollut paulaurnaa. Löytöaikanaan sitä pidettiin myöhemmän rautakauden löytönä; tuluskiviä käytettiin vanhemmalta roomalaisajalta merovinkiaikaan (Salo 1984, 239).

Vuonna 1886 muinaistieteelliselle toimikunnalle toimitettiin rautainen keihäänkärki (KM 2456:27). Se oli löydetty "Rautajoen I. Rautun rusthollin läheltä sorakummun laidasta". Kyse oli ilmeisesti kalmistomäestä tai jostain sen lähistöllä olleesta mäestä, josta on otettu hiekkaa (esim. ns. uusi röykkiö). Keihäänkärki oli hopealla silattu ja sen putki oli koristettu kullatuilla ja hopeoiduilla koristeaiheilla. Keihäänkärki on 348 mm pitkä ja 47.5 mm leveä lehden tyvestä ja sen kärki on hieman sivulletaipunut. Keihäänkärki on myöhemmältä rautakaudelta.

Elokuussa vuonna 1901 H.J.Heikel ilmoitti sedälleen (A.O.Heikel) tarkastaneensa Tyrvällä Rautajoen rusthollin mailla sorakummun, josta kultakoristeinen viikinkiaikainen keihäänkärki oli tullut. Heikel mainitsee tässä kummussa ja eräässä toisessakin olleen ainakin kahdessa kohtaa hautasyvennyksiä, joissa oli kulttuurikerroksessa palaneita luita ja hiiltä. Heikel pyysi rahaa Tyrvään ja Karkun kohteiden kaivamiseen. (Heikel 1901a). Heikel on kaivanutkin Rautajoella vuonna 1901, mutta kaivauksesta ei koskaan ole valmistunut kertomusta; siitä on jäljellä yleiskartta (kalmistomäki) ja kartta polttokalmistossa tutkitusta alasta (Heikel 1901b). Karttojen mukaan kalmistoa ei tutkittu kokonaan. Kalmistoa on pidetty polttokenttäkalmistona ja sen löytöjä (KM

MUINAISMUISTO- JA KIINTEISTÖREKISTERITIEDOT

Kiinteä muinaisjäännös, mj.rek.nro 912-1-0004
 VAMMALA, RAUTAJOKI
 Rautakautinen polttokalmisto, aiempi luokitus I ja II

Pk 2121 07 VAMMALA

A. pohjoinen $x = 6806\ 40$ $y = 2444\ 50$ $z = 60$ m mpy (Kotisuulinmäen "röykkiö")
 eteläinen $x = 6806\ 25$ $y = 2444\ 40$ $z = 60$ m mpy (kartanon W-puolinen "röykkiö")
 B. $x = 6806\ 15$ $y = 2444\ 65$ $z = 60$ m mpy (polttokalmisto)

Rautajoen kylä, Rautajoki Rn:o 1:140 (1995)

Om. Kroneld, Riitta
 Rautajoki, 38200 Vammala
 Kiinteistötunnus 912-480-0001-0140

Inv. Äyräpää 1949, inventointikohde n:o 13.

Kaiv. Heikel 1901

Tark. Hackman 1911 (valokuvia)
 Purhonen 1981

Pirkanmaan esihistorialliset kohteet, Vammala, n:o 4, Tampereen seutukaavaliitto 1983 ja 1995 (painossa).

Aiemmat löydöt:

KM 2201:688

KM 2456:27

KM 3994:1-7¹⁵ 2

A-alue on kuulunut luokkaan I ja B-alue luokkaan II.

TÄMÄN TUTKIMUKSEN TIEDOT

Rautakautinen polttokalmisto, II
 Mahdollinen rautakautinen asuin- ja tuotantopaikka, II

Peruskartta 2121 07 VAMMALA

$x=6806\ 11 - 20$ $y=2444\ 59 - 71$ $z=n.$ 60 - 62 m mpy (yhtenäinen löytöalue)

$x=6806\ 13 - 19$ $y=2444\ 65 - 68$ $z=n.$ 60 - 63 m mpy (kalmistomäki)

$x=6806\ 15$ $y=2444\ 65$ $z=63$ m mpy (polttokalmisto)

$x=6806\ 14$ $y=2444\ 62$ $z=n.$ 61 - 62 m mpy (uusi röykkiö)

Löydöt:

KM 28894:1-148, 175 (esihistorialliset tai ajoitukseltaan epämääräiset)

KM 28894:149-174 (historialliset)

Negatiivit 101413-101469

Diat 33008-33042

1. JOHDANTO

1.1. Inventoinnin käytännön lähtökohdat

Tampereen museot aloitti vuoden 1993 alussa viideksi vuodeksi tarkoitetun projektin Pirkanmaan kuntien arkeologisen inventoinnin suorittamiseksi. Vuonna 1993 inventoitiin Kangasalan kunta ja vuonna 1994 Tampereen kaupunki ja Lempäälän kunta. Vuonna 1995 inventoitiin Vesilahden ja Pälkäneen kunnat. Tämän lisäksi suoritettiin Vammalan kaupungissa osa-alueinventointi, joka kohdistui Rautajoen kartanon alueeseen ja Kallialan Tyrvään Vanhankirkonniemeen (ks. oma inventointikertomus). Vammalan kaupunki rahoitti osa-alueinventoinnin, jonka hoitamisesta ja laskutuksesta vastasivat Tampereen museot. Vammalan kaupunki rahoitti inventoijan palkkiokorvauksen, matkakorvaukset ja tarvikkeet. Tampereen museoilla oli osoittaa inventoijalle museoharjoittelija apulaiseksi. Inventoinnin kenttätöitä johti FK Ulla Rajala ja apulaisena oli museoharjoittelija FK Vadim Adel.

Ennen varsinaisia kenttätöitä oli va. museoamanuenssi Tuija-Liisa Soininen tehnyt virkatyönä inventointisuunnittelua. Kenttätöitä tehtiin alueilla, jotka olivat yhdessä museoviraston kanssa luonnostellulla ensisijaisuuslistalla. Rautajoen kartanon alueella oli tarkoitus tarkastaa muinaisjäännösluettelossa olevat kohteet ja havainnoida aluetta mahdollisten uusien muinaisjäännösten paikantamiseksi. Inventoija tutustui Rautajoen röykkiöihin ennen kenttätöiden alkamista 3.6.1995. Varsinaiset kenttätöitä tehtiin 31.8. - 15.9.1995.

FK Ulla Rajala vastasi työnjohdosta, valokuvaamisesta ja yleisestä dokumentaatiosta. FK Vadim Adel hoiti osittain löytöjen talteenottamisen ja koekuoppalomakkeiden täyttämisen sekä pääosin kenttäkarttojen piirtämisen. Koekuoppien kaivamisessa avustivat Jukka Kulmala ja Timo Lähde museoviraston Vammalan muinaisjäännösten hoitoryhmästä. Jukka Kulmala oli mukana 9 työpäivänä ja Timo Lähde 8 työpäivänä. Lisäksi mukana olivat arkeologian harrastajat Anne Haila ja Pertti Harramo. Kumpikin oli läsnä jossain määrin lähes jokaisena päivänä. Mukana oli välillä myös Vammalan muinaisjäännösten hoitoryhmän työnjohtaja Kalle Kallo. Inventoija ja apulainen kulkivat Vammalaan Tampereelta (käsini) henkilöautolla.

Vammalan kaupunki ja kaupunkilaiset suhtautuivat inventointiin erittäin positiivisesti. Yhteyshenkilönä Vammalassa toimi Tyrvään seudun museon museonhoitaja Pekka Koskinen. Maanomistajat, Kroneldit, kävivät tutustumassa kenttätöihin. Lisäksi kenttätöistä tiedoitettiin lehdistön (Tyrvään Sanomat, Aamulehti, Satakunnan Kansa, Turun Sanomat) ja paikallisradion Radio Mantan kautta.

Jälkitöistä ja raportinteosta vastasi FK Ulla Rajala. Apulaisena jälkitöissä oli museoharjoittelija FK Vadim Adel, joka vastasi karttojen puhtaaksi piirtämisestä ja osasta löytöjen käsittelyä. Lisäksi hän esitteli kenttätöitä yleisölle 29.9.1995 Vammalassa pidetyssä seminaarilaisuudessa inventoija Ulla Rajalan ollessa estyneenä. Jälkityöt suoritettiin Ulla Rajalan osalta palkkiokorvauksena.

1.2. Inventointimenetelmät

Inventoinnin tarkoituksena oli täydentää ko. kunnan perusinventointia tarkastamalla Rautajoen alueen aiemmin inventoidut kohteet ja etsimällä sopivista paikoista uusia muinaisjäännöksiä ja irtolöytökohteita. Tutkimusalue kuului pääosin Rautajoen kartanon maihin, mutta lisäksi kaivettiin muutama koekuoppa Rautajoen kylään kuuluvan Rn:o 1:103 Helvinniemen alueelle. Rautajoen kohdalla kysymys oli asuinpaikan ja uusien röykkiöiden etsimisestä. Rautajoen osittain tuhoutuneen polttokenttäkalmiston kohdalla oli tarkoitus määrittää kalmiston jäljellä olevan koskemattoman osan laajuus ja tutkia sen luonnetta. Inventointi perustui silmämääräiseen havainnointiin ja koekuopitukseen. Peltojen pintapöimintää ei päästy tekemään, koska ne pellot, jotka eivät olleet paketissa, kasvoivat kauraa. Koekuopitus oli osittain systemaattista ja osittain epäsystemaattista ja intuitiivista. Joka tapauksessa jokaisesta koekuopasta täytettiin kentällä koekuoppalomake, johon merkittiin stratigrafiset tiedot. Kaivaminen lopetettiin yleensä, kun esihistoriallisia löytöjä tai nokista kalmistokerrosta tuli näkyviin. Kuoppien lopetustasot dokumentoitiin piirtämällä kartta mittakaavassa 1:10 ja valokuvaamalla. Tarvittaessa koekuopan edustavasta profiilileikkauksesta piirrettiin kartta mittakaavassa 1:10. Koekuopat merkittiin Vammalan kaupungin mittaustoimistosta saadulle mk 1:2000 kantakartalle. Osa kuopista merkittiin maastoon matalilla vihreäpäisillä puutapeilla (1000/1000, 1000/1005, 1005/1003, linjamerkki 1010/1000, 1020/1000, 1030/1000, 1030/1003, 1035/1000, 1040/995, 1045/990, 1050/990, koekuopat 13, 17 ja 19). Mittaukset suoritettiin mittanauhan ja bussolin avulla. Vaaituskonetta käytettiin tarvittaessa lähinnä aiemmin tunnetun kalmiston alueella.

Aiemmin tunnetulle kalmistomäelle luotiin koordinaatisto, jonka mukaan kalmistomäen koekuopat valittiin. Pohjois-eteläsuunnan sijasta x-akselina käytettiin olemassaolevan rakennuskannan ja mäen topografian kannalta paremmin sopivaa linjaa, jonka suunta oli 360 g etelästä lukien. Kuopittavat kohteet valittiin aiemmin tutkitun alueen ulkopuolelta; tarkoitus oli pääsääntöisesti välttää kalmiston ydinosaan kuopittamista. Mäen luoteisosassa kuoppia kaivettiin lähes systemaattisesti viiden metrin välein. Kalmistomäen ulkopuolella koekuopittavat kohteet valittiin niiden sopivuuden mukaan ja kuoppia kaivettiin satunnaisin välein. Kuoppien kokoluokkana pidettiin noin 50 x 50 senttimetriä. Aiemmin tunnetuihin röykkiöihin luotiin myös koordinaatistot. Näitä pohjois-eteläsuuntaisia koordinaatistoja ei kuitenkaan tarvittu jälkeenpäin, sillä röykkiöt paljastuivat luonnonmuodostumiksi. Ko. "röykkiöihin" kaivettiin isommat 1 x 1 m koekuopat.

Inventoitavan alueen topografiset pääpiirteet käytiin läpi kävelemällä. Inventoija kävi läpi maastoa kantatien ympäristössä, kartanon saunasaareissa 1. Kivisaareissa ja Osikkaanmäen eteläosissa, vaikka näitä alueita ei koekuopitettukaan. Alueita ei kuitenkaan käyty systemaattisesti kauttaaltaan lävitse.

2. TUTKIMUSALUE

2.1. Tutkimusalueen ympäristö

Tutkimusalue (ks. liite 1, aluekartta) rajoittuu lounaassa yleiseen kantatiehen, joka johtaa Porin ja Tampereen väliselle tielle. Etelässä tutkimusalue rajoittuu Rautaveteen ja koillisessa Osikkaanmäkeen. Alueen halki kulkee Rautajoki. Rautajoen kartano sijaitsee linnuntietä kilometrin päässä Tyrvään vanhasta kirkosta. Tutkimusalue on kirkosta koilliseen lahdelman toisella puolella etelään avautuvalla rannalla. Kartano rakennuksineen on Rautajokisuun itärannalla korkeimmalla hiekkaisella mäellä. Kartanoalueen itäpuolella peltoalueen läpi kulkee Rautajoesta lähtevä oja.

Rautavesi lienee kuroutunut järveksi merenpinnan ollessa sillä tasolla, joka nykyään on 60 metriä mpy (Virkkala 1946, 76 - 77). Tämän vuosisadan alussa keskivedenkorkeus oli 57.03 m mpy. Keskikorkeavedenkorkeus oli 57.63 m mpy ja keskimatalavedenkorkeus 56.63 m mpy. Korkein mitattu vedenkorkeus vuodelta 1924 oli 58.02 m mpy ja alin 56.36 m mpy. (Äyräpää 1937.) Ennen Vammaskosken perkuuta 1700-luvulla keskivedenkorkeus on ollut noin metrin vuosisadan alun tasoa korkeammalla (vrt. Pälsi 1940, 2). Nykyinen vedenkorkeus on keskimäärin 57.4 m mpy (vaihteluväli 56.64 - 57.54 m mpy). Rautaveden pinta ei ole laskenut montaakaan metriä historiansa aikana.

Suurin osa Rautajoen alueesta on peltoaluetta: osa on paketissa ja osa vuokralla kaupapeltona. Rautaveden alavalla rantakaistaleella on lännessä ruohikkoa ja muualla kasvava lehtipuustoa ja pensaikkoa. Maaperä on rannan lähellä savea, mutta ylävämmillä alueilla on moreenia; moreenimaannos esiintyy alueella luontaisesti kumpumaisina muodostelmina (ks. esim. negatiivi 101450). Jokisuun länsirannalla on hiekkaisempia alueita. Kartanon eteläpuolella on Kivisaari, joka aiemmin oli saari, mutta nykyään on penkereellä yhdistetty mantereeseen. Kivisaari on nimensä mukaisesti erittäin lohkareinen. Yleisen kantatien varressa lännessä on kallioinen havupuinen mäki. Osikkaanmäellä on lähinnä mäntymetsää.

2.2. Alueen maankäyttö

Rautajoki eli Rautee on ollut aikoinaan suurehko kylä. Kylässä oli 7 - 9 taloa; määrä vaihteli eri aikoina. Vuodesta 1619 alkaen Rautajoki oli yksi yhtenäinen seteriksi kutsuttu kartano, jonka alaisuuteen kuuluivat Pohjola, Kahimala ja osa Kallialaa; vuonna 1681 Rautajoesta tuli rustholli. (Warelius 1938, 9.) Kartanonisäntä Kroneld kertoi perimätiedon kertovan, että Osikkaanmäelle vievän tien pohjoispuoleisessa, kartanon itäkoillispuoleisessa AIV-torninmäessä on ollut vanhaa asutusta. Hän kertoi myös, että kalmistomäen vaiheilla, ilmeisesti sen eteläpäässä on ollut paja; samoin peltotöissä nousi Rautajoen länsirannalla suunnilleen navetan kohdalla pellostä tiiltä ja muuta materiaalia siinä määrin, että sielläkin näyttää olleen paja.

Jokisuun kartanomäellä on kahden asuinrakennuksen lisäksi suuri kivi-navetta, kaksi aittaa, entistä puutarha-aluetta ja nurmi- ja tiealoja. Kalmistomäellä ovat entinen jyvä-

3994:1-75) pidetään merovinkiajan alusta viikinkiajan loppuun ajoittuvina (Salmo 1952, 87; vrt. Kivikoski 1947, 11-12).

Virheellisesti mainitaan vuoden 1995 Pirkanmaan esihistoriallisten kohteiden Vammalan luettelossa ja Purhosen (1981) tarkastuskertomuksessa A. Hackmanin kaivaneen Rautajoella vuonna 1911. Hackman on vain tarkastanut kohteen ja ottanut sieltä valokuvia ollessaan kaivauksilla entisen Saikan tontin kalmistossa.

Eräs vanha herra kertoi löytäneensä 1940-luvulla Rautajoen kartanon rannasta kivitaltan, jonka antoi Sakari Pälsille. Löytötietoa ei ole pystytty varmistamaan, eikä löytöä ole löydetty kivikauden irtolöytöluettelosta, mutta Pälsi on kuitenkin ollut vuonna 1940 Pulkki-Maijan kallion kivikautisen asuinpaikan kaivauksilla (ks. Pälsi 1940).

Tyrvään pitäjää inventoidessaan A. Erä-Esko lisäsi Rautajoen muinaisjäännöksiin kaksi uutta kumpua. Ensimmäinen sijaitsi pellon keskellä n. 200 metriä Rautajoen kartanon päärakennuksesta länteen ja n. 100 metriä rannasta. Se oli kivien ja multamaan sekainen, soikeahko, halkaisijaltaan 10-6 m ja korkeimmillaan 1.2 m. Toinen kumpu oli suuria vastapäätä tien vieressä n. 200 metriä luoteeseen kartanosta. Polttokalmistosta hän ei mainitse mitään erikseen. (Erä-Esko 1949, 16-17.)

Viimeksi Rautajoen muinaisjäännöksiä on tarkastettu vuonna 1981, kun P. Purhonen ja T. Heikkurinen tarkastivat Erä-Eskon inventoimat hautaröykkiöiltä vaikuttavat kiven- ja maansekaiset röykkiöt; tällöin kaivattiin niiden ja muiden Rautajoen muinaisjäännösten luonteen selvittämistä (Purhonen 1981).

3. RAUTAJOEN TARKASTETUT KOHTEET

3.1. Pohjoinen, Kotisuulinmäen röykkiö

Pohjoinen Kotisuulinmäellä sijaitseva Erä-Eskon inventoima (1949, kohde 13b; muinaisjäännösrekisteri n:o 4A) oletettu röykkiö sijaitsi Rautajoen kartanolle vievän tien vieressä tien itäpuolella n. 200 metriä luoteeseen kartanosta. Kohde oli pituudeltaan n. 19 ja leveydeltään n. 10 metriä; pituusakselin suunta oli WNW - ESE. Kumpareella kasvoi koivuja.

Kohde tarkastettiin 8. ja 11.9.1995. Oletettuun röykkiöön kaivettiin kaksi 1 x 1 m koekuoppaa: toinen (koekuoppa A) röykkiön lounaisreunalle tien viereen ja toinen (koekuoppa B) röykkiön keskelle (ks. liite 2, yleiskartta; liite 6, koekuoppaluettelo). Kummastakaan koekuopasta ei tullut mitään sellaista, mikä osoittaisi muodostuman olevan hautakumpu; koekuopista ei löytynyt esihistoriallisia löytöjä. Molempien koekuoppien pintakerroksessa on kuitenkin merkkejä historiallisen ajan toiminnasta. Röykkiö on kuitenkin luonnonmuodostuma, jossa hajonneen kallion päällä on hiekkaa ja soraa.

KOHDE EI OLE MUINAISJÄÄNNÖS: suosittelemme sen poistamista muinaisjään-
nösluettelosta.

Liite 3, peruskarttaote mk 1:20 000

Negatiivi 101439, 101441, 101445, 101446, 101448, 101449, 101451, 101453

Dia 33028, 33030 - 33033

3.2. Eteläinen, kartanon länsipuolinen röykkiö

Toinen Erä-Eskon inventoima (1949, kohde 13c; muinaisjäännösrekisteri n:o 4A) si-
jaitsi pellon keskellä n. 200 metriä Rautajoen kartanon päärakennuksesta länteen ja n.
100 metriä rannasta. Kohde oli n. 10 metriä pitkä ja 8 metriä leveä. Osa sen kivistä oli
näkyvissä maanpinnalle. Röykkiön sivulla kasvoi pihlaja.

Kohde tarkastettiin 13.9.1995. Oletettuun röykkiöön kaivettiin kaksi 1 x 1 m koe-
kuoppaa: toinen (koekuoppa F) oli suunnilleen kumpareen keskiosassa ja toinen
(koekuoppa G) kumpareen lounaisreunalla (ks. liite 2, yleiskartta; liite 6, koekuoppa-
luettelo). Kummastakaan koekuopasta ei tullut mitään mikä viittaisi esihistorialliseen
muinaisjäännökseen. Kyseessä on luonnollinen moreenikumpare.

KOHDE EI OLE MUINAISJÄÄNNÖS: suosittelemme sen poistamista muinaisjään-
nösluettelosta.

Liite 3, peruskarttaote mk 1:20 000

Negatiivi 101463 - 101465

Dia 33039, 33040

3.3. Rautajoen polttokenttäkalmisto ja sen ympäristö

3.3.1. Kalmistomäki

Kalmistomäki (Heikel 1901b; Erä-Esko 1949, kohde 13a; muinaisjäännösrekisteri n:o
4B) ja sen koordinaatisto ovat kartanon kaakkoispuolisella mäellä, joka on n. 60 m SE
kartanosta ja jolla sijaitsevat jo Heikelin vuoden 1901 kartassa olleet kaluaitta, vilja-
aitta ja jääkellari. Heikelin kaivausalueet sijaitsevat kaluaitan eteläkaakkoispuolella (ks.
kalmistomäen yleiskartta). Mäen länsipuolelta kulkee sauna tie; muuten mäki on kesän-
topellon ympäröimä. Kaluaitan eteläpuolella on vanha hiekkakuoppa. Mäen luoteisreu-
nassa on tuotu hiekkakasa.

Aluetta koekuopitettiin 31.8. ja 6.9.1995 välisenä aikana sekä 14.9.1995. Koekuopitus
tapahtui pääosin koordinaatistonmukaisesti (ks. kalmistomäen yleiskartta).
Koekuopituksessa havaittiin, että polttokalmistoa on todella jäljellä Heikelin kaiva-
mien alueiden ulkopuolella. Mäen eteläpäässä (oikeammin kaakkoispäässä) polttokal-
mistoa oli koekuopissa 998/1000, 1000/1005 ja 1005/1003; koekuopasta
1004.5/1009.5 on esihistoriallisia löytöjä, mutta maannos oli sekoittunutta pellon reu-

nan läheisyyden takia. Kaikista edellämainituista kuopista oli palanutta luuta. Kuoppa 998/1000 enteili kalmistokerroksen loppua etelässä. Lounaassa koekuopassa 1004.5/996 ei ollut kalmistokerrosta. Heikelin kahden kaivausalueen välistä koekuopasta 1019.5/1000 tuli kalmistolöytöjä. Itäreunalla kalmisto ei näytä jatkuvan selvänä montaa metriä hiekkakuopan reunaa kauemmaksi (ks. koekuopat 1019.2/1005, 1025/1004.5, 1025/1007.5, 1030/1002.75 ja 1029.5/1009.5). Selvä kalmiston pintakerros tuli näkyviin kuopasta 1030/1000 (ks. koekuoppien lopetustasokartta). Koekuopasta 1035/1000 tulivat tutkimusten hienoimmat esinelöydöt: kolme katkelmaa yhteensä kahdesta tasavarsisoljesta (KM 28894:45-47). Ko. koekuoppa näytti kuitenkin kärsineen sekoittumisesta mäen rakennuksia rakennettaessa (ks. profiilikartta); kalmisto kuitenkin on jatkunut tähän asti, sillä esineiden lisäksi kuopan pohjalta poistetun suuren kiven alta tuli palanutta luuta. Selvä kalmisto näyttää pohjoisessa päättyneen tähän; muinaisjäännösalueetta on kuitenkin koko mäki. (Vrt. kalmistomäen yleiskartta; liite 6, koekuoppaluettelo.) Nykyään mäen korkeimmalla kohdalla ja kaakkoonlaskevalla rinteellä sijaitseva kalmisto on tämän tutkimuksen ja Heikelin karttojen mukaan (Heikel 1901b) lähinnä **polttokenttäkalmisto**.

Tämän vuoden löydöt vahvistavat aikaisempia ajoituksia. Löydetyt tasavarsisoljen katkelmat (KM 28894:45-47) ovat kotimaisen tasavarsityypin vanhempaa varianttia 600-luvulta jKr. (Kivikoski 1947, 43). Yhteensulaneet kaksi lasihelmeä (KM 28894:15) koekuopasta 1005/1003 ovat ilmeisesti viikinkiaikaisia (Lehtosalo-Hilander 1982b, 138-139). Kaksi kolmesta koristellusta saviastianpaloista (KM 28894:3a, 19; koekuopat 998/1000 ja 1004.5/1009.5) on koristeltu kolmen suoran viivan muodostamalla verkolla; verkon silmässä näyttää olevan rengasleima. Koristelultaan vastaavanlaista keramiikkaa on löydetty Euran Luistarin kalmistosta 1000-1050 jKr. ajoitetusta haudasta 25 (Lehtosalo-Hilander 1982a, 44-45, 69, plate 12; 1982b, 80). Tässä kuopituksessa selvän kalmistoalueen yläosasta tuli vanhempia löytöjä ja kaakkoisreunasta nuorempia.

Yhdestäkään koekuopasta mäen pohjoispäästä (oikeammin luoteispäästä) ei löytynyt palanutta luuta; koekuoppien 1045/990 ja 1049.5/990 kaivaminen lopetettiin kuitenkin heti pintaan muiden esihistoriallisten löytöjen tultua. Koekuopasta 1045/990 löytyi pronssihela (KM 28894:77), joka saattaa viitata kalmistoonkin. Helassa on jotain samaa kuin Luistarin mahdollisesti ristiretkiaikaisen haudan 354 kuusisivuisessa helassa (Lehtosalo-Hilander 1982a, , 245, plate 102; 1982b, 153). **Pohjoispään löydöt** ovat pääasiassa palanutta savea, keramiikkaa ja erilaisia kuonia: **ennemminkin asuinpaikka- ja tuotantopaikkalöytöjä**. Jossain määrin löytöjä on pellonreunaan asti; vain koekuoppa 1060/989.5 on täysin löydötön. Kuopan 1059.6/995 löydöt ovat niukat, mutta kaakkoisprofiilissa (ks. profiilikartta) näyttää olevan kuoppamaista rakennetta. (Vrt. kalmistomäen yleiskartta; liite 6, koekuoppaluettelo.)

Mäen pohjoispään merkittävin rakenne on **raudanpelkistysuuniksi** tulkittu rakenne koekuopassa 1040/995 (ks. kalmistomäen yleiskartta; raudanpelkistysuunin kartta; liite 6, koekuoppaluettelo). Koekuoppa rakenteineen on n. 3 metriä kaluaitan NW-puolella ja n. 2 metriä kaluaitan rampin NE-puolella. Merkiksi jätetyn puutapin NE-puolella on maan pinnalla 20 cm korkea pystykivi n. 75 cm:n päässä. Alkuperäisessä koekuopassa havaittiin vain kuopan SE-reunaa, mutta kuoppaa laajennettaessa NW-suuntaan, saatiin esille selvempi rakenne. Kyseessä on nokimaan, kuonan ja palaneen saven täyttämä kuoppamainen rakenne, jonka havaitulla lounaissivulla on ollut kaksi päällekkäistä ki-

veä, joiden koillispuolella kuoppa on ollut. Uunin pohja jätettiin koskemattomaksi mahdollisia jatkotutkimuksia varten; profiilissa rakenne näyttäisi jatkuvan SW-, NW- ja NE-suuntiin. Jatkotutkimuksissa voisi varmistaa rakenteen esihistoriallisuuden. Rakenteen päällä oli noin 20 cm sekoittunutta maata, mutta sen jälkeen moderneja löytöjä ei näyttänyt enää tulevan. Rakenteesta on hiilinäyte.

Mäen pohjoispäässä kuopissa oli palanutta kiveä: kerrosmainen rakenne oli koekuopassa 1050/995 (ks. taso- ja profiilikartta). Palanutta kiveä oli myös näkyvissä kuopissa 1049.5/990, 1055/990, 1055/995 ja 1059.6/995 (Vrt. kalmistomäen yleiskartta; liite 6, koekuoppaluettelo). Jääkellarin itäpuolella muinaisjäännös on epäselvempi, joskin koekuopasta 1045/1000 on yksi keramiikanpala (KM 28894:84). Mäkeä olisi tutkittava taso-kaivauksin, jotta pohjoispään todellinen luonne selviäisi: silloin voisi selvittää, missä määrin maata on siirretty rakennuksia tehtäessä ja onko rampille vievää tietä korotettu (ks. jo kadonnut rampille vievä tie liitteestä 2).

Kalmiston rajoja tarkastettiin vielä koekuoppien 18, 20 ja 22 avulla (ks. kalmistomäen yleiskartta; liite 6, koekuoppaluettelo). Koekuoppa 18 mäen eteläpuolella oli jo pelto- maalla. Koekuopasta 22 tuli huonolaatuista kvartsiä (KM 28894:136). Koekuoppa 20 kaivettiin kaluaitan etelärampille vievälle mäentöyräälle. Pinnalta maannos oli laiku- kasta ja sekoittunutta: rinne on ainakin osin ramppia varten koottu. Syvemmällä oleva kerros saattaa olla jäljellä alkuperäisestä kalmistosta tai asuinpaikkakerroksesta. Kuopasta ei kuitenkaan tullut palanutta luuta; sen sijaan savitiivistettä ja kuonaa oli runsaasti ja keramiikan lisäksi löytyi savikiekon katkelma (ks. KM 28894:128-134).

Liite 3, peruskarttaote mk 1:20 000, muovikarttoja 6 kpl
KM 28894:1-97 (125, 128-134, 136)

Negatiivi 101413 - 101438, 101443, 101444, 101467 Dia 33009 - 33026

3.3.2. Ns. uusi rökkiö

Uusi rökkiö sijaitsee n. 35 metriä kalmistomäen länsipuolella, n. 60 metriä kartanon päärakennuksesta kartanon eteläpuolella olevalla peltsaarekkeella.

Kyseistä peltsaarekettä koekuopitettiin 12. ja 13.9.1995 sekä mitattiin ja kuvattiin 14.9.1995. Kyseessä saattaa olla Heikelin kirjeessä ensiksi mainittu sorakumpu, josta on löytynyt keihäänkärki KM 2456:27 (vrt. Heikel 1901a). Kyseessä on pohjimmiltaan luontainen moreenikumpu, jota on käytetty hyväksi. N. 2 metriä korkean kumpareen korkein kohta on ollut sen koillispuolella; kumpareen kaakkoispuolella on pullistuma kaakkoon. Kumpareen koillispuolella on vatukkoinen kivikko. Kumpareen korkeim- malle kohdalle on kaivettu kuoppa, jonka halkaisija on 6.7 metriä ja syvyys pari metriä. Kuoppaa on käytetty kaatopaikkana ja sen ympärillä on kaatunut piikkilanka-aita. Kuopan NE-seinämän yläosasta löytyi palanutta savea ja mahdollisia kvartsi-iskoksia (KM 28894:147, 148). Kuopan NNW-, N- ja NE-seinämissä on tummemmaksi värjäytyneitä maata ja E-reunalla ruskeaa, osin savista moreenia; muilla seinämällä on moreenia. Kumpareen NNW-, N- ja NE-reunoilla on reunakiveystä. Kumpareen S-reunalle kaivetusta koekuopassa 14 oli humuspitoista hiekkaa ja jonkin verran vähäpätöisempiä löytöjä (KM 28894:115, 116). Kumpareen SE-puolisella rinteellä on

matalampi ja pienempi kuopanne: sen pituus on 5 ja leveys 3.5 metriä. Kuopanteen seinämät ovat nokisia, joskin W-reuna on vähemmän värjäytynyt. Kumpareen S-reunalla oli nokista kiveystä koekuopassa 13 (ks. tasokartta); kuopasta löytyi selviä rautakautisia löytöjä (KM 28894:111-114). Näkyvän kumpareen NNE-liepeessä lähellä pellonreunaa nokinen kiveys ja löydöt (KM 28894:122-124) jatkui koekuopassa 17. Vatukon peittämään kiveykseen kaivettiin koekuoppa 19 (ks. tasokartta), josta tuli rautakautisia löytöjä (KM 28894:126, 127). Lieve ei jatku peltosaarekkeen NW-osassa: koekuopassa 15 oli jo peltomaata vähäisistä löydöistä (KM 28894:117, 118) huolimatta. (Ks. liite 2, yleiskartta; liite 6, koekuoppaluettelo.)

Kyseessä näyttää olevan **pahasti hajotettu kiven- ja maansekainen hautakumpu**. Kaakkoisosa saattaa päälle kaivettua kuopannetta lukuunottamatta olla koskematon: pintakerrokseen lopetetuista koekuopista 13 ja 17 ei tullut moderneja löytöjä. Kummun osien todelliset suhteet ja jäljellä olevan muinaisjäännös selviäisivät vain koko alueen kattavilla kaivauksilla.

Liite 4, peruskarttaote mk 1:20 000, muovikarttoja 1 kpl
KM 28894:111-116 (118), 122-124, 126, 127, 147, 148
Negatiivi 101460-101462, 101468, 101469 Dia 33035-33038, 33041, 33042

3.3.3. Kalmistomäen ja ns. uuden röykkiön ympäristö

Kalmistomäen koordinaatiston ulkopuolelle kaivettiin intuitiivisia koekuoppia 7. 9. ja 11.-14. 9.1995. Pääosa koekuopista oli kalmistomäen ympärillä olevilla pakettipelloilla. Koekuopat 9 ja 23 olivat uuden röykkiön NW-puolisella peltosaarekkeella entisellä puutarhamaalla kartanon SSW-puolella ja koekuoppa 16 kartanonmäellä punaisen pitkän aittarakennuksen takana puutarha-alueella. (Ks. liite 2, yleiskartta; liite 5, asutuksen merkit; liite 6, koekuoppaluettelo.) Puutarha-alueen kuopista tuli mahdollisesti rautakautisia löytöjä (KM 28894:107, 108, 119-121, 137-140). Läheltä uutta röykkiötä sen ympäriltä pakettipellosta tuli eräitä, mahdollisesti muinaisjäännökseen liittyviä löytöjä (KM 28894:109, 110, 135; koekuopat 10 ja 21; ks. liitteet 2, 5 ja 6). Kalmistomäen pohjoisluoteispuolelta, kartanon itäkaakkoispuoleisesta koekuopasta 24 löytyi rautakautisina pidettäviä löytöjä (KM 28894:141-144; ks. liitteet 2, 5 ja 6). **Nämä löydöt liittyvät yhdessä kalmistomäen ja uuden röykkiön kanssa samaan yhtenäiseen rautakautiseen löytökompleksiin.**

Pakettipelloilla kalmistomäen ESE- ja SE-puolella kivisemmän, korkeamman alueen reunoilla on merkkejä ihmisen toiminnasta 15 ja 70 metrin päässä kalmistomäeltä (KM 28894:98-100, 104, 105; koekuopat 1 ja 6; ks. liitteet 2, 5 ja 6). Koekuopan 1 palanut luu saattaa olla alun perin kalmistosta. Kalmistomäen ja aiemman, jo puretun oletetun pajarakennuksen eteläpuolelta 10 metriä kalmistomäestä tuli peltomaasta eräitä löytöjä, jotka saattavat liittyä rautakautiseen kokonaisuuteen (KM 28894:101-103; koekuoppa 2; ks. liitteet 2, 5 ja 6).

Negatiivi 101442

AIV-torninmäen päältä löytyi irtolöydönomaisena löytönä 12.9.1995 kolme kappaletta piikkimäisestä rautapuikosta. Osat tulivat läheltä maanpintaa; pinnassa oli tummanruskeaa maata, mutta merkkejä muinaisjäännöksestä ei ollut. (Koekuoppa 25; ks. liitteet 2, 5 ja 6).

Koordinaatit: Pk 2121 07 Vammala $x=6806\ 28$ $y=2444\ 78$ $z=n.$ 65 m mpy
KM 28894: 145 Negatiivi 101457, 101458 Dia 33027

Koekuopasta 27 AIV-torninmäen eteläkaakkoispuoliselta pakettipelloilta syvän ojan itäpuolelta n. 150 metriä kalmistomäeltä itään ja n. 100 metriä Osikkaanmäelle menevältä tieltä etelään löytyi irtolöydönomaisena löytönä 14.9.1995 yksi pii-iskos (ks. liitteet 2, 5 ja 6).

Koordinaatit: Pk 2121 07 Vammala $x=6806\ 19$ $y=2444\ 83$ $z=n.$ 60 m mpy
KM 28894:146 Negatiivi 101466

Kaksi kvartsi-iskosta löytyi pintapöimintälöytöinä kesantopelloilta peltotien uralta Kotisuulinmäen lounaispuolelta noin 80 metriä Kotisuulinmäen "röykkiöltä" (ks. liitteet 2 ja 5). Löydöt on tehty 11.9.1995. Ne ovat irtolöytöjä.

Koordinaatit Pk 2121 07 Vammala $x=6806\ 34$ $y=2444\ 44$ $z=n.$ 59 m mpy
KM 28894:175

3.4. Historiallisen ajan havainnot

Kotisuulinmäeltä löydettiin "röykkiöön" kaivetuista koekuopista 8. ja 11.9.1995 merkkejä historiallisen ajan toiminnasta. Koekuopan A pinnassa oli noenvärjäämää maata pohjoisosassa kuoppaa. Koekuopassa B lounaispuolella näyttää olleen nuotio, jossa oli hiiliä parinkymmenen sentin syvyydelle ja kevyttä kuonaa. (Ks. liite 2, yleiskartta; liite 5, asutuksen merkit; liite 6, koekuoppaluettelo.)

KM 28894:149-154 Negatiivi 101449, 101451 Dia 33030, 33033

Koekuopasta C, Kotisuulinmäen "röykkiön" eteläpuolella, pelloilta siirrettyjen kivien välissä n. 10 metriä koekuopista A ja B, oli jäännökset nuotiosta, josta löytyi 8.9.1995 mm. kuonaa ja hevosenkenkänauloja (ks. liite 2, yleiskartta; liite 2, koekuoppaluettelo). Paikalla on saattanut olla tilapäispaja.

KM 28894:155-168 Negatiivi 101447

Kotisuulinmäeltä koekuopasta D löytyi 11.9.1995 jonkinlaisen uunin, mahdollisesti uudemman raudanpelkistysuunin pohja noin 40 cm:ä syvältä; uunin pohja oli noin 71 cm syvällä. Uuni oli n. 8 metriä tien länsipuolella mäen pohjoisreunalla.

KM 28894:169-174 Negatiivi 101459 Dia 33034

Kotisuulinmäki: Pk 2121 07 Vammala $x=6806\ 40-41$ $y=2444\ 45-47$ $z=61-62$ m mpy

3.5. Yhteenveto

Tässä kenttätyössä on todettu, että Rautajoen länsipuoliset muinaishautoina pidetyt kumpareet eivät ole muinaisjäännöksiä vaan luonnonmuodostumia. Rautajoen polttokenttäkalmisto on kalmistomäen korkeimmalla kohdalla ja sen kaakkoisrinteellä, kun taas kalmistomäen luoteispäässä on mahdollisesti ennemminkin asuin- ja tuotantoaluetta. Kalmistomäen länsipuolella olevalla peltosaarekkeella on osin hajotettu kiven- ja maansekainen röykkiö. Kalmistomäen ja uuden röykkiön ympärillä on merkkejä rautakautisesta asuinpaikasta (ks. liite 5). Ilmeisesti kartanonmäälläkin on ollut joskus muinaisjäännöstä. Alueen läheisyydessä on muutamia irtolöytömaisä kohteita (ks. liite 5).

Tampereella 6.11.1995

Ulla Rajala, FK
Inventoija

LÄHTEET

ARKISTOLÄHTEET

Museoviraston arkeologisen osaston topografinen arkisto

Erä-Esko, A., 1949. Tyrvään pitäjän ja Vammalan kauppalan kiinteät muinaisjäännökset. Inventointikertomus.

Heikel, H. J., 1901. Kirje A. O. Heikelille Kokemäeltä 9.8.1901.

Heikel, H. J., 1901. Rautajoen polttokenttäkalmiston kartta Tyrvään pitäjässä kesällä 1901 sekä kartta alasta, jonka H. J. Heikel kesällä 1901 tutki Tyrvään Rautajoen polttokalmistossa. Kaivauskarttoja.

Pälsi, S., 1940. Tyrvää, Eko. Kivikauden löytöpaikka Rautaveden rannalla. Kaivauskertomus.

Purhonen, P., 1981. Vammala, Rautajoki, Rautajoki. Rautakautisia röykkiöitä, polttokenttäkalmisto. I. Tarkastuskertomus.

Äyräpää, A., 1937. Tyrvään Haapakallion kivikautinen asuinpaikka. Kaivauskertomus.

KIRJALLISET LÄHTEET

Kivikoski, E., 1947. *Suomen rautakauden kuvasto I*. Porvoo.

Lehtosalo-Hilander, P.-L., 1982. Luistari I. The Graves. - *SMYA* 82:1.

Lehtosalo-Hilander, P.-L., 1982. Luistari II. The Artifacts. - *SMYA* 82:2.

Pirkanmaan esihistorialliset kohteet. Tampereen seutukaavaliitto 1983. - *Julkaisu B* 121.

Prusi, H., 1949. Esihistoriallisista löydöistä Tyrväässä. - *Tyrvään seudun Museo- ja Kotiseutuyhdistyksen julkaisuja XVIII*.

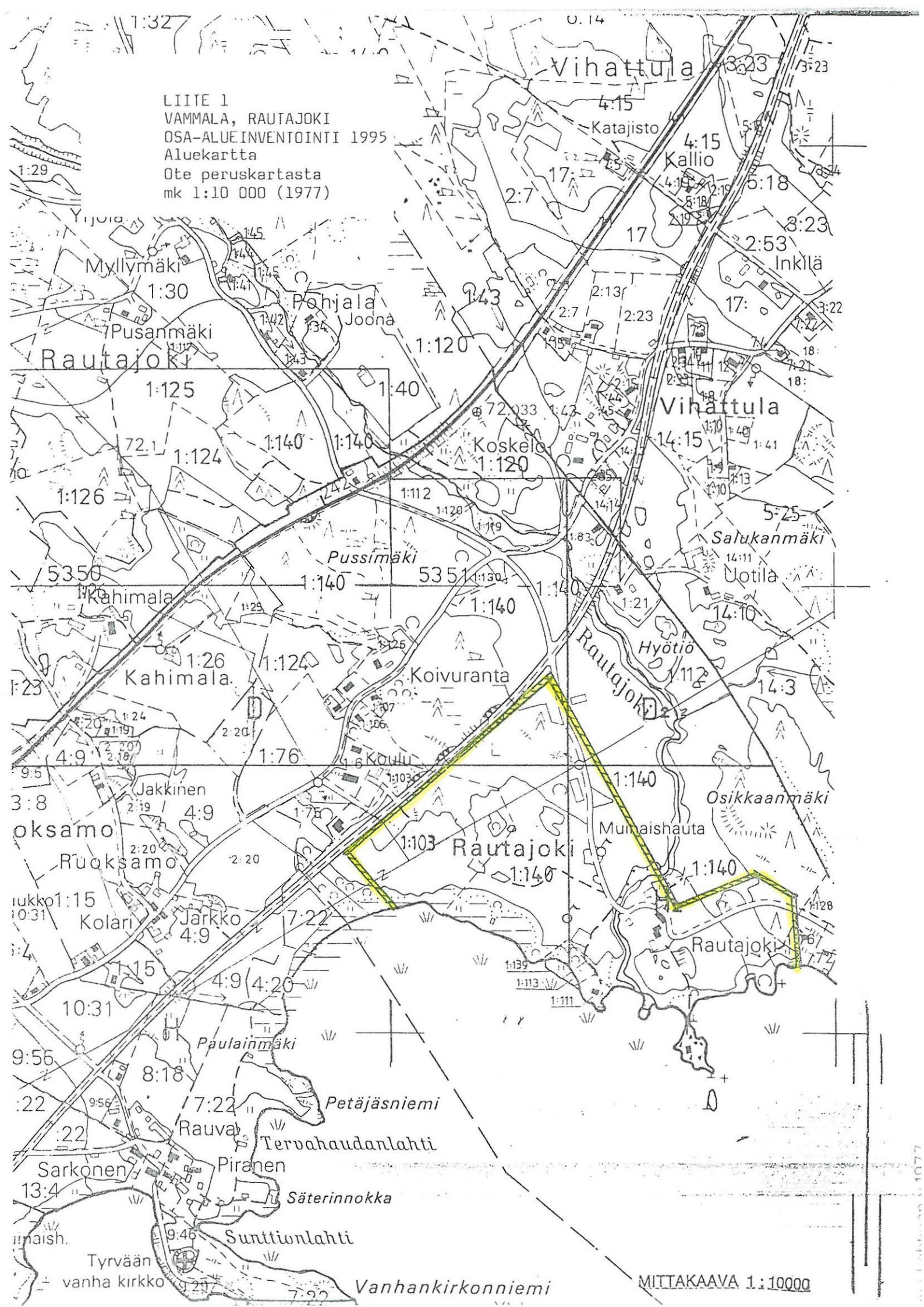
Salmo, H., 1952. Rautakausi. *Satakunnan historia II*. Vammala.

Salo, U., 1984. Pronssikausi ja rautakauden alku. *Suomen historia I*. Espoo.

Virkkala, K., 1946. Kokemäkjoki geologis-historiallisen kehityksen valossa. - *Satakunta. Kotiseutututkimuksia XII*.

Warelius, A., 1938. *Kertomus Tyrvään pitäjältä 1853, Antero Wareliukselta*. Vammala.

LIITE 1
VAMMALA, RAUTAJOKI
OSA-ALUEINVENTOINTI 1995
Aluekartta
Ote peruskartasta
mk 1:10 000 (1977)

MITTAKAAVA 1:10000

6806 500

Rautavesi
57.4
(56.64 - 57.54)

Rautavesi
57.4
(56.64 - 57.54)

LIITE 2
VAMMALA, RAUTAJOKI
OSA-ALUEINVENTOINTI 1995
YLEISKARTTA, KOEKUOPAT
Ote kantakartasta
mk 1:2000 (itäosa v.
1959 - 1960)

6806 000 +
000 777

VAMMALA

Kantakartta 1:2000

5251

Vihai

Rautajoen uks

Rautajoki

Rautajoki

ks. erillinen kartta

Rautavesi

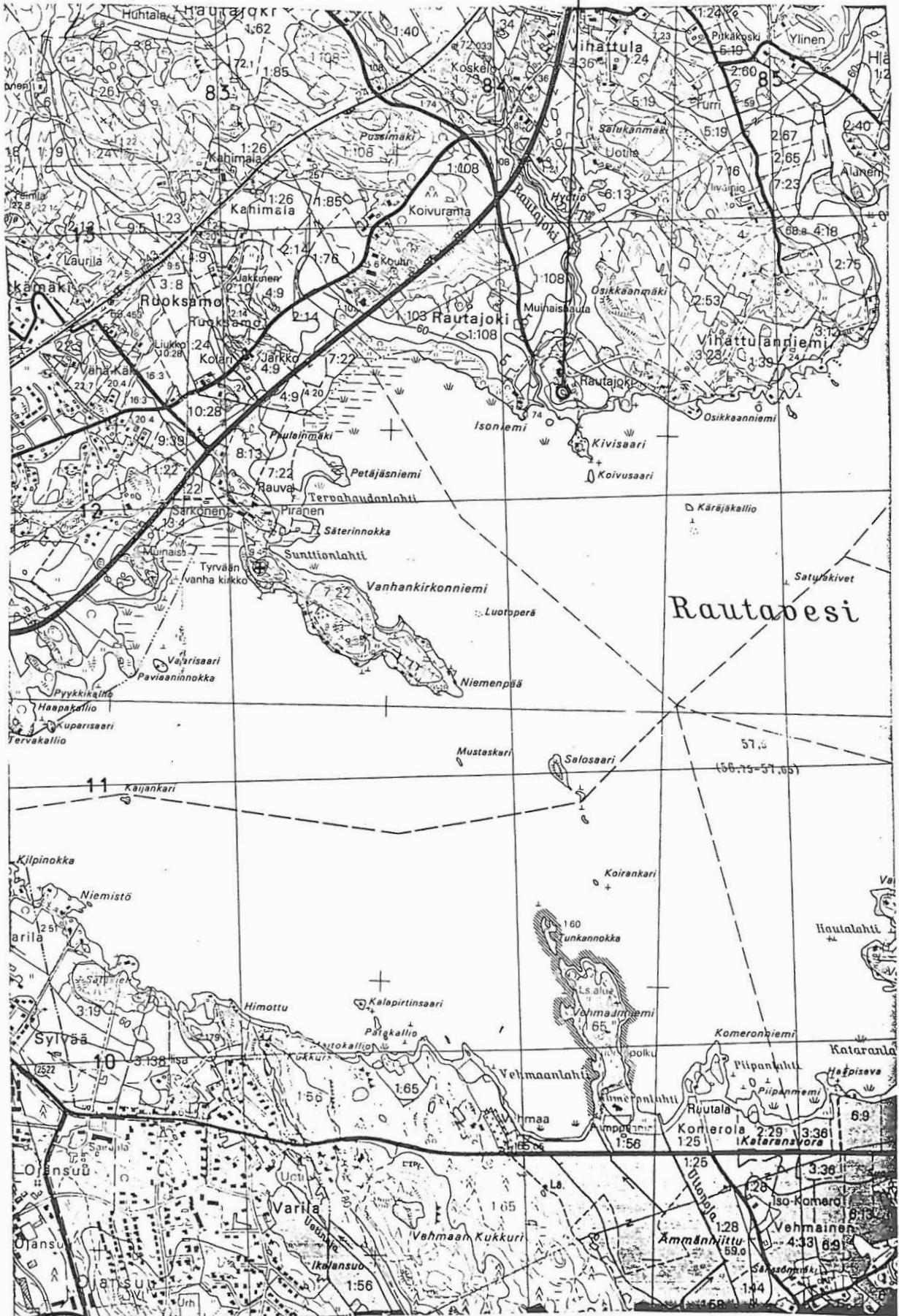
57.5

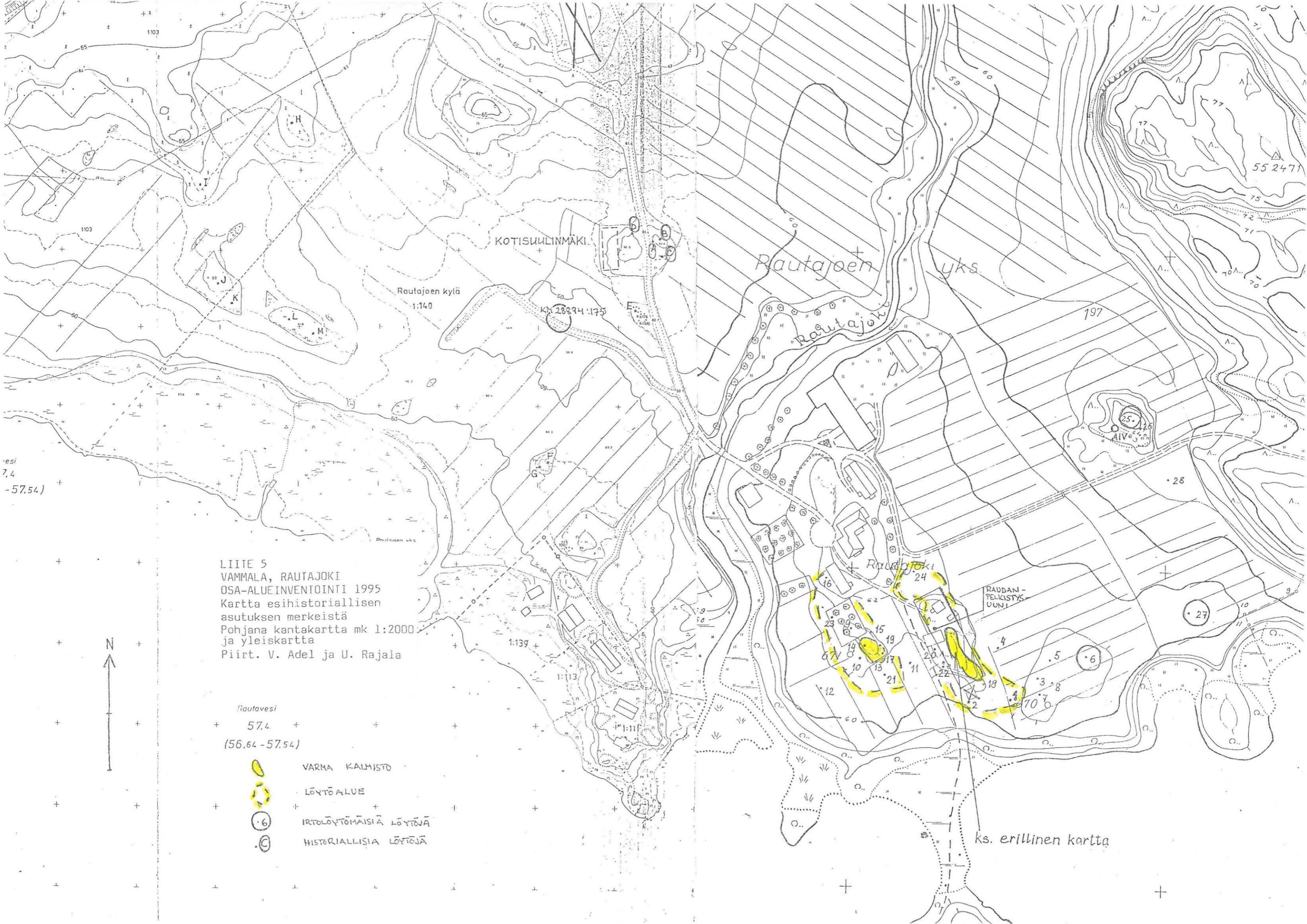
LIITE 3
 VAMMALA, RAUTAJOKI
 OSA-ALUEINVENTOINTI 1995
 ERÄ-ESKON INVENTOIMAT RÖYKKIÖT JA POLTTOKENTTÄKALMISTO
 Pk 2121 07 VAMMALA (1988), ote mk 1:20 000

- A. x=6806 40 y=2444 50 z=60 m mpy (ei muinaisjännös)
 x=6806 25 y=2444 40 z=60 m mpy (ei muinaisjännös)
 B. x=6806 15 y=2444 65 z=63 m mpy

LIITE 4
 VAMMALA, RAUTAJOKI
 OSA-ALUEINVENTOINTI 1995
 UUSI RÖYKKIÖ
 Pk 2121 07 VAMMALA (1988), ote mk 1:20 000
 x=6806 14 y=2444 62 z=n. 61 m mpy

LIITE 5
 VAMMALA, RAUTAJOKI
 OSA-ALUEINVENTOINTI 1995
 Kartta esihistoriallisen
 asutuksen merkeistä
 Pohjana kantakartta mk 1:2000
 ja yleiskartta
 Piirt. V. Adel ja U. Rajala

Rautavesi
 + 57.4 +
 (56.64 - 57.54)

- VARHA KALMISTO
- LÖYTÖALUE
- IRTOLÖYTÖMAISIA LÖYTÖJÄ
- HISTORIAALLISIA LÖYTÖJÄ

ks. erillinen kartta

**VAMMALA, RAUTAJOKI
KOEKUOPPALUETTELO**

Koekuopat merkitty liitekarttaan 2.

Luetteloituja löytöjä vain , jos asia mainitaan erikseen.

KALMISTOMÄEN KOORDINAATISTO

Koekuoppa 998/1000

Koko: 60 x 60 cm

Syvyys: 42 cm

Pintaluku: 61.33 m mpy

Sijainti: Mäen kaakkoispäässä, kaltevassa rinteessä, pohjoisessa olevien raunusmaisten kivien eteläpuolella, suuren pihlajan luoteispuolella.

Kuvaus: 0 – 10 cm turve

10 – 20/22 cm ruskeaksi värjäytynyt hiekka, luoteisnurkassa tummemmanruskea värjäytynyt hiekka

20/22 – 39 cm kellertävänharmaanruskea hiekka

39 – 42 cm vaalea hiekka

E–nurkassa runsaasti tiiltä turpeessa. Ruskeaksi värjäytynyt kerros näkyy muissakin, kuin dokumentoidussa NNW–profiilissa, mutta ohuempana: kalmistoalueen katvetta. Maakonkretioita noin 30 – 40 cm syvyydessä. Löydöt: Rautanaula ja rautalevyn kappale, joiden ajoitus epävarma. Kolme saviastianpalaa (yksi koristeltu), kuonaa, palanutta luuta, kvartsi–iskos.

KM 28894:1 – 6

NEGATIIVI 101415, 101416

DIA 33014

Koekuoppa 1000/1005

Koko: 50 x 50 cm

Syvyys: 30 cm

Pintaluku: 61.17 m mpy

Sijainti: Mäen itärinteen kaakkoispäässä, heinikossa, lähellä pellon rajaa.

Kuvaus: 0 – 4 cm turve

4 – 30 cm harmaanruskea likamaa, tummempia muruisia läiskiä, palaneita pieniä kiviä ja hiiltä siellä täällä; vain S–nurkassa 10 cm syvyydessä yksi isompi kivi; likamaa loppunut SE–sivulla n.

30 cm:n syvyydellä harmaaseen saveen.

Kaivaminen lopetettu 30 cm:iin (ks. TASOKARTTA), kun löytyi palanutta luuta.

Löydöt: Pieni raudan pala, kolme saviastianpalaa, palanutta savea, savikuonan ja palaneen luun palat, hiilinäyte.

KM 28894:7 – 12

NEGATIIVI 101443

DIA 33026

Koekuoppa 1004.5/996

Koko: 50 x 50 cm

Syvyys: 44 cm

Pintaluku: 61.53 m mpy

Sijainti: Mäen eteläreunalla hiekkakuopan reunan ja siellä olevan lohkarikon itäpuolella.

Kuvaus: 0 – 6 cm turve

6 – 13 cm keskiruskea humuspitoinen hiekka (hippusen tiiltä)

13 – 33 cm kellertävä hiekka (juurihiiltä)

33 – 37 cm vaalea siltti

30/37 – cm kallio (laskee itään)

E–nurkassa siltin alla näkyy kellertävää hiekkää; hiekka jatkuu dokumentoitua NNE–profiilia syvemmmälle n. 44 cm:iin.

Löydöt: Kaksi saviastianpalaa (isompi kellertävästä hiekasta), pieni kivilaji–iskos.

KM 28894:13 – 14

NEGATIIVI 101434

Koekuoppa 1005/1003

Koko: 40 x 40 cm

Syvyys: 20 cm

Pintaluku: 61.68 cm

Sijainti: Mäen itärinteellä jyrkemman rinteen W–puolella.

Kuvaus: 0 – 6 cm turve

6 – 20 cm tummanruskea muruinen maa, siellä täällä hiiltä ja hiilenvärjäämää tummempaa maata, hieman kiviä, osa palaneita, alta pilkoittaa sinapinruskeaa hiekkää.

Kaivaminen lopetettu 30 cm:iin.

Löydöt: Palanutta luuta jo 10 cm:stä, viisi saviastianpalaa, kaksi yhteensulanutta lasihelmeä 20 cm:stä, savikuonan pala.

KM 28894:15 – 18

NEGATIIVI 101436

Koekuoppa 1004.5/1009.5

Koko: 50 x 50 cm

Syvyys: 49 cm

Pintaluku: 60.90 m mpy

Sijainti: Mäen itärinteen kaakkoisosassa, tasaisehköllä ruohikolla lähellä pellon reunaa.

Kuvaus: 0 – 5 cm turve
5 – 25 cm harmaanruskea savinen hiekka (seassa palaneita kiviä, hieman tiiltä, lasinpala)
25 – 49 cm harmaan ja vaaleanruskean saveen laikkuja

Löydöt: Koristeltu saviastianpala, palanutta savea, kuonan pala, palanutta luuta n. 0 – 10 cm.

KM 28894:19 – 22

Koekuoppa 1019.5/1000

Koko: 60 x 55 cm Syvyys: 35 cm Pintaluku: 63.23 m mpy

Sijainti: Mäen korkeimman kohdan kaakkoispuolella.

Kuvaus: 0 – 8 cm turve
8 – 20 cm tummanruskea maa (W-kulmassa 8 – 30 cm, SW-profiilissa tummemmanruskeita laikkuja, NE-profiilissa kiven vieressä hieman tummempaa)
20 – 35 cm keskiruskea hiekka
35 – cm keltainen hiekka

Kaivaminen lopetettu 35 cm:iin (ks. TASOKARTTA). Halkaisijaltaan 5 – 15 cm olevia kiviä S- ja SW-osassa 15 – 25 cm:ssä, SE-osassa 17 – 22 cm:ssä vaaleanharmaata silttiä.

Löydöt: Pronssiesineen katkelma, hevosenkenkänaula pinnasta, palanutta savea, palanutta luuta, kvartseja n. 20 – 35 cm syvyydestä.

KM 28894:23 – 27

NEGATIIVI 101435

DIA 33025

Koekuoppa 1019.2/1005

Koko: 80 x 60 cm Syvyys: 40 cm Pintaluku: 62.21 m mpy

Sijainti: Mäen itäreunalla.

Kuvaus: 0 – 9 cm turve (hiiltä)
9 – 30 cm keskiruskea kivinen humuspitoinen hiekka
30 – 40 cm ruskea kivinen hiekka

Kivet osin isoja, kuoppaa laajennettiin niiden takia kaakkoon, SW-profiilissa iso kivi, jonka päällä turpeessa hiilikerros; NW-sivulla turpeessa palanut kivi ja tummempaa muruista multaa syvemmälle kivien välissä, ei löytöjä.

Koekuoppa 1025/1004.5

Koko: 50 x 50 cm Syvyys: 28 cm Pintaluku: 63.46 m mpy

Sijainti: Mäen tasaisemman päällyksen itärinteellä.

Kuvaus: 0 – 9 cm turve (osana muruisampaa, tummempaa maannosta)
9 – 28 cm keskiruskea humuspitoinen hiekka (hiilihilettä)

Pohjalla isoja kiviä, joiden takia kaivaminen keskeytettiin.

Löydöt: Savastianpala.

KM 28894:28

Koekuoppa 1025/1007.5

Koko: 50 x 50 cm Syvyys: 25 cm Pintaluku: 62.15 m mpy

Sijainti: Edellisestä muutama metri koilliseen.

Kuvaus: 0 – 5 cm turve
5 – 15 cm tummanruskea muruinen hiekka
15 – 25 cm keskiruskea hiekka

Pohjalla isoja kiviä, joiden takia kaivaminen keskeytettiin.

NEGATIIVI 101433

Koekuoppa 1030/1000

Koko: 55 x 60 cm Syvyys: 20 cm Pintaluku: 63.21 m mpy

Sijainti: Lähes mäen korkeimmalla kohdalla kaluaitan ENE-puolella.

Kuvaus: Aivan pinnasta lasia, posliinia, tiiltä ja tehdasnaula, hippusen alempaa nokimaassa runsaasti saviastian paloja ja palanutta luuta: kaivaminen lopetettiin tähän (ks. TASOKARTTA).

Löydöt: 22 saviastianpalan lisäksi palanutta luuta ja savea, rautakuonaa (osa sekoittuneesta pinnasta), kvartsi-iskoksia, siemen.

KM 28894:29 – 34

NEGATIIVI 101418

DIA 33012

Koekuoppa 1030/1002.75

Koko: 55 x 55 cm Syvyys: 50 cm Pintaluku: 63.03 m mpy

Sijainti: Mäen hyvin loivastilaskevassa, tasaisemmassa keskiosassa, rinne jyrkkenee NE-puolella.

Kuvaus: 0 – 11 cm turve
11 – 24 cm tummahkonruskea likamaa
24 – 43 cm oranssihtavanruskea hiekka
43 – 50 cm vaalea kellertävä hiekka

Kohdassa 1030/1005 liikaa kiviä, kuoppaa siirrettiin. Likamaan yläosassa turpeen alla kiviä. Oranssihtavassa hiekassa tiheä kiveys (29 – 40 cm syvällä), kivien halkaisija 5 – 20 cm.

Löydöt: Rautavartaan katkelma, palanutta savea, pii- ja kvartsi-iskoksia, siemen.

KM 28894:35 – 42 NEGATIIVI 101437 DIA 33024

Koekuoppa 1029.5/1009.5

Koko: 50 x 50 cm Syvyys: 40/45 cm Pintaluku: 62.06 m mpy

Sijainti: Mäen jyrkempilaskuisella itärinteellä isohkon maakiven SW-puolella.

Kuvaus: 0 – 16 cm turve
16 – 31 cm keskiruskea humuspitoinen kivinen hiekka
31 – 45 cm kellertävänharmaanruskea moreeni

Löydöt: Pala rautakuonaa, kvartsi-iskoksia n. 20 cm syvältä

KM 28894:43 – 44

Koekuoppa 1035/1000

Koko: 60 x 60 cm Syvyys: 45 cm Pintaluku: 63.02 m mpy

Sijainti: Mäen korkeimman kohdan NW-puolella kaluaitan itäpuolella.

Kuvaus: Pinnalla n. 15 – 20 cm sekoittunutta maata (runsaasti tiiltä, posliinia tms.), sen alapuolella osin savea, osin syvemmälle meneviä tummaksivärjäytyneen maan laikkuja (ks. PROFIIKARTTA) myös muilla kuin dokumentoidulla SE-sivulla. Kaivettiin savipohjaan asti laikullisuuden takia: varsinaiset löydöt aivan pohjalla n. 30 – 40 cm syvällä.

Löydöt: Kolme katkelmaa pronssista tasavarsisolkea kahdesta eri kohdasta; kaksi kappaleista (löydetty erillään) kuuluvat yhteen. Viisi saviastianpalaa (yksi koristeltu), savikuonaa, rautakuonaa, palanutta luuta.

KM 28894:45 – 51 NEGATIIVI 101417 DIA 33013

Koekuoppa 1040/995

Koko: Alun perin 50 x 45 cm, laajennettuna 100 x 50 cm Syvyys: 40 cm Pintaluku: 62.87 m mpy

Sijainti: Kaluaitan NW-puolella aitan rampin E-puolella 1.9 m rampin reunasta.

Kuvaus: Ks. PROFIIKARTTA, TASOKARTAT
Pinnalla turve ja sekoittuneen savensekaisen maan kerros n. 20 cm syvälle.
Savikerros (10/20 – 14/35 cm) rakenteen päällä ja ympärillä.
Rakenteessa suuret päällekkäiset kivet havaitulla SW-sivulla, joiden SE-puolella tummanruskea nokimaa, jonka seassa palanutta savea ja kuonaa, nokimaa jatkuu SW-, NW- ja SE-suuntiin.
Pohja pilkoitti laajennusosan E-kulmassa: rakenne savien päällä.

Laajennusosaa ei kaivettu pohjaan asti (toisin kuin alkuperäinen kuoppa), raudanpelkistysuunin pohja jätetty koskemattomaksi laajennuksen osalta. Pintamaassa tiiltä, laastia, tehdasnauloja, lasia.

Löydöt: Kuonaa n. 4 kg, palanutta savea, kaksi hevosenkenkänaulaa (ajoitus epävarma), rautakettingin kappale, pii- ja kvartsi-iskokset, hiilinäyte.

KM 28894:52 – 73 NEGATIIVI 101420, 101422, 101426, 101431, 101432 DIA 33020 – 33023

Koekuoppa 1040/1000

Koko: 50 x 50 cm Syvyys: 38 cm Pintaluku: 62.76 m mpy

Sijainti: Jääkellarin lounaispuolella.

Kuvaus: Pinnalla kariketta, ei turvetta käytännössä.
0 – 18 cm ruskea humusmaa (palanut kivi, ei tiiltä)
18 – 38 cm harmaa savi

Löydöt: Palanutta savea, kuonaa, kvartsi-iskos.

KM 28894:74 – 76

Koekuoppa 1045/985

Koko: 50 x 50 cm Syvyys: 43 cm Pintaluku: 61.34 m mpy

Sijainti: Mäen länsireunalla pensaikossa lähellä saunatietä.

Kuvaus: 0 – 15 cm turve (seassa tiilenhippua)
15 – 27 cm keskiruskea savinen humuspitoinen hiekka
27 – 43 cm harmaa savi (seassa moderni rautanaula)

Koekuoppa 1045/990

Koko: 70 x 60 cm

Syvyys: n. 10 cm

Pintaluku: 62.12 m mpy

Sijainti: Mäen rinteessä rampin WNW-puolella.

Kuvaus: Kaivaminen lopetettiin kiveykseen (ks. TASOKARTTA) löytöjen tultua, kiveyksessä ei selvästi palaneita kiviä, tummempaa maata laikkuina lähinnä N-kulmassa.

Löydöt: Pronssihela, rautalevyn pala, savikiekon katkelma, saviastianpala, palanutta savea, pii-iskos.

KM 28894:77 - 82

NEGATIIVI 101429

Koekuoppa 1045/995

Koko: 55 x 55 cm

Syvyys: 47 cm

Pintaluku: 62.95 m mpy

Sijainti: Mäen päällä vilja-aitan SSW-puolella.

Kuvaus: 0 - 2 cm turve

2 - 20 cm tummanruskea humuspitoinen hiekka (seassa vähän tiiltä, hiiltä hileinä)

20 - 32 cm oranssihtava moreeni

32 - 42 cm kellertävä moreeni

42 - 47 vaalea hiekka

Löydöt: Kuonaantunut savitiivistein? pala.

KM 28894:83

Koekuoppa 1045/1000

Koko: 55 x 55 cm

Syvyys: 33 cm

Pintaluku: 62.75 m mpy

Sijainti: Jääkellarin W-puolella.

Kuvaus: 0 - 7 cm turve

7 - 20 cm ruskea humuspitoinen hiekka (seassa tiiltä, lasia, modernia keramiikkaa, nauvoja)

20 - 31 cm tummanruskea savinen hiekka

31 - 33 cm harmaa savi

Löydöt: Saviastianpala, kuonaa n. 10 - 20 cm syvältä.

KM 28894:84 - 85

Koekuoppa 1050/985

Koko: 50 x 40 cm

Syvyys: 28 cm

Pintaluku: 61.42 m mpy

Sijainti: Mäen länsireunalla pensaikossa lähellä saunatietä.

Kuvaus: 0 - 14 pintahumus

14 - 28 cm harmaa savi

Koekuoppa 1049.5/990

Koko: 50 x 60 cm

Syvyys: 15 cm

Pintaluku: 62.09 m mpy

Sijainti: Mäen N-päässä W-rinteellä.

Kuvaus: Kaivaminen lopetettu kiveykseen (ks. TASOKARTTA), kun löytöjä alkoi tulla. Pinnalla ei moderneja löytöjä, palanutta kiveä, nokimaata siellä täällä.

Löydöt: Kaksi saviastianpalaa, 14 kpl palanutta savea ja savikuonaa.

KM 28894:86 - 88

NEGATIIVI 101428

Koekuoppa 1050/995

Koko: 55 x 60 cm

Syvyys: 42 cm

Pintaluku: 62.82 m mpy

Sijainti: Jyväaitan W-puolella.

Kuvaus: Vrt. PROFIIKARTTA ja TASOKARTTA

0 - 9 cm turve

9 - 22/35 cm tummanruskea hiilen- ja palaneenkivenlaikkuinen hiekka

22/35 - 40 cm kellertävä siltti (moreeni)

40 - 42 cm vaalea siltti

Pinnassa taottu rautanauha ja toisen kärki, ei luetteloitu.

Löydöt: Palanutta savea, kuonittunutta savea palokivikerroksen alta, kuonaa, kvartsi-iskoksia, hiilinäyte.

KM 28994:89 - 93

NEGATIIVI 101430, 101431

DIA 33017, 33018

Koekuoppa 1055/990

Koko: 65 x 60 cm

Syvyys: 38/48 cm

Pintaluku: 62.06 m mpy

Sijainti: Mäen WNW-päässä, tällä alueella ollut kaluaitalle tulotien talolta päin tuleva linja.

Kuvaus: 0 - 12 cm turve

12 - 33/38 cm keskiruskea hiekka

33/38 - 38/48 cm kellertävänharmaanruskea moreeni

Kuopan keskellä iso kivi, jonka kahta puolta kaivettiin. Palanutta kiveä E-kulmassa.

Löydöt: Palanutta savea n. 10 – 20 cm syvältä, kvartsi-iskoksia.

KM 28894:94 – 95 NEGATIIVI 101427

Koekuoppa 1055/995

Koko: 50 x 50 cm Syvyys: 43 cm Pintaluku: 62.50 m mpy

Sijainti: Mäen NW-päässä ennen jyrkempää laskua pellontasolle.

Kuvaus: 0 – 12 cm turve
 12 – 27 cm tummanruskea nokinen hiekka (seassa palanutta kiveä)
 27 – 43 cm vaalea savi

Muillakin sivuilla kuin dokumentoidulla SE-sivulla nokimaakerros, joskin se on luoteessa ohuempi.

Löydöt: Viisi saviastianpalaa n. 20 cm syvältä.

KM 28894:96 NEGATIIVI 101424 DIA 33016

Koekuoppa 1060/989.5

Koko: 40 x 40 cm Syvyys: 35 cm Pintaluku: 61.76 m mpy

Sijainti: Pensaikossa mäen NW-päässä tuodun hiekkakasan S-puolella.

Kuvaus: 0 – 4 cm turve
 4 – 19 cm harmaanruskea humuspitoinen hiekka (seassa tiiltä, lasia tms.)
 19 – 35 cm harmaa savi

Koekuoppa 1059.60/995

Koko: 50 x 40 cm Syvyys: 45 cm Pintaluku: 61.69 m mpy

Sijainti: Pensaikossa rinteen alaosassa pellonreunassa.

Kuvaus: Vrt. PROFIILIKARTTA
 0 – 8 cm turve/multa
 8 – 30/32 cm tummanruskea savinen likamaa
 30/32 cm – 45 cm vaaleankellertävänharmaa pohjamoreeni

SE-profiilissa vaalea hiekka tunkeutuu tummanruskeaan kerrokseen alhaaltapäin.

Tummaksivärjäytynyt kerros kaikissa profiileissa.

Löydöt: Yksi saviastianpala?.

KM 28894:97 NEGATIIVI 101421 DIA 33019

KALMISTONMÄEN YMPÄRISTÖN INTUITIIVISET KOEKUOPAT

Koekuoppa 1

Koko: 60 x 60 cm Syvyys: 45 cm Suuntaus: S – N

Sijainti: Kivisemmällä kesantopeltoalueella kalmistomäen SE-puolella paalusta 1005/1010 32.45 m 163 g.

Saunatien reunaan 29.30 m W.

Kuvaus: 0 – 1 cm turve/sammal
 1 – 28/37 cm peltomaa (seassa tiiltä)
 28/37 – 44 cm vaaleanharmaanruskea savi
 44 – 45 cm vaalea savi

W-reunalla iso kivi pohjassa: sen yläpuolella ohuempi peltokerros.

Löydöt: Palanutta savea, palaneen luun pala.

KM 28894:98 – 99

Koekuoppa 2

Koko: 60 x 50 cm Syvyys: 43 cm Suuntaus: SSE – NNW

Sijainti: Kesantopellolla kalmistomäen ja puretun "pajan" S-puolella, paalusta 1000/1000 16.23 m 209 g.

Saunatie n. 6 m W.

Kuvaus: 0 – 4 cm turve
 4 – 32 cm tummanruskea humuspitoinen maa (seassa tiiltä, rautanauvoja, hevosenkenkänauja,
 hiilipilkkuja)
 32 – 43 cm harmaa savi

Löydöt: Palanutta savea, kuonaa, kvartsi-iskos.

KM 28894:101 – 103

Koekuoppa 3

Koko: 60 x 60 cm Syvyys: 39 cm Suuntaus: S – N

Sijainti: Kivisemmällä kesantopeltoalueella kalmistomäen SE-puolella 24.30 m 64.3 g koekuopasta 1. Kesannon

reunaan SSE-suuntaan 22.20 m.

Kuvaus: 0 – 9 cm turve
9 – 26 cm peltomaa (seassa tiiltä, posliinia, rautanaula)
26 – 35 cm peltomaan ja hiekan sekainen maannos
35 – 39 cm oranssihtavan ja vaaleankellertävän sekainen hiekka (seassa maakonkretioita)

Pohjalla N-suuntainen pitkulainen kivi.

Koekuoppa 4

Koko: 50 x 55 cm Syvyys: 46 cm Suuntaus: SSE – NNW

Sijainti: Kalmistomäen E-puolella, kuopan ja kalmistomäen välillä ohdaketta kasvava alue, paalulta 1005/1010 12.03 m 70 g.

Kuvaus: 0 – 3 cm turve
3 – 28 cm tummanharmaanruskea savinen peltomaa (seassa hiilenmurenia, tiiltä hiukan)
28 – 46 cm harmaa savi, rautaoksidilaikkuja

Kuopan reunalta löytyi naula, jota ei luetteloitu.

Koekuoppa 5

Koko: 50 x 50 cm Syvyys: 39 cm Suuntaus: S – N

Sijainti: Kivisemmällä kesantopeltoalueella koekuopasta 3 14.25 m 40 g, paalulta 1005/1010 47 m 103.5 g.

Kuvaus: 0 – 15 cm turve/sammal, ohut peltomaa
15 – 39 cm harmaanruskea kivinen savensekainen hiekka, rautaoksidilaikkuja

Koekuoppa 6

Koko: 45 x 40 cm Syvyys: 53 cm Suuntaus: SSE – NNW

Sijainti: Kivisemmällä kesantopeltoalueella 34.72 m 74 g koekuopasta 3, 23.60 m 94 g koekuopasta 5, ojalle 31 m 71 g.

Kuvaus: 0 – 3 cm turve
3 – 53 cm tummahkonharmaanruskea peltosavi
53 – cm harmaa savi

Löydöt: Rautakuonan pala n. 40 cm syvältä, palanutta savea.

KM 28894:104 – 105

Koekuoppa 7

Koko: 40 x 40 cm Syvyys: 35 cm Suuntaus: S – N

Sijainti: Kivisemmällä kesantopeltoalueella paalulta 1005/1010 44 m 136 g, kesantopellonreunaan SSE-suuntaan n. 16 askelta.

Kuvaus: 0 – 3 cm turve
3 – 22 cm tummanruskea peltomaa (seassa tiiltä)
22 – 32 cm vaaleanruskea hiekka (seassa tiiltä)
32 – 35 cm vaaleanharmaa kivinen siltti

Koekuoppa 8

Koko: 60 x 50 cm Syvyys: 40 cm Suuntaus: SSE – NNW

Sijainti: Kivisemmällä kesantopeltoalueella paalulta 1005/1010 49.94 m 121 g, 8.82 m koekuopasta 3.

Kuvaus: 0 – 3 cm turve
3 – 7/20 cm peltokerros (seassa tiiltä, posliinia)
7/20 – 37 cm kellertävä kivinen ja sorainen hiekka
37 – 40 cm vaalea kivinen ja hiekkainen savi, rautaoksidilaikkuja

Löydöt: Kvartsi-iskos

KM 28894:106

Koekuoppa 9

Koko: 50 x 55 cm Syvyys: 42 cm Suuntaus: SSW – NNE

Sijainti: Peltosaarekkeella kalmistomäen ja uuden röykkiön NW-puolella, pitkän punaisen aitan S-kulmasta 21.8 m 185 g. Alue ollut aiemmin puutarhaa.

Kuvaus: 0 – 6 cm turve
6 – 21 cm tummanruskea kivinen peltomaa
21 – 42 cm vaaleanruskea kivinen moreeni
42 – cm vaaleampi hiekka

Löydöt: Saviastianpala, kvartsi-iskos?.

KM 28894:107 – 108

Koekuoppa 10

Koko: 45 x 45 cm

Syvyys: 47 cm

Suuntaus: SSW – NNE

Sijainti: Kesantopellolla peltoterassilla uuden röykkiön SW- ja kalmistomäen WSW-puolella, pitkän punaisen aitan S-kulmasta 43.10 m 181 g.

Kuvaus: 0 – 7 cm turve/olki

7 – 37 cm tummanruskea peltomaa (seassa tiiltä, hiiltä, hevosenkenkänaula)

37 – 47 cm vaaleanruskea savi

Savessa n. 40 cm syvällä halkaisijaltaan parikymmensenttisiä kiviä.

Löydöt: Palaneen savea pala, kvartsi-iskoksia?.

KM 28894:109 – 110

Koekuoppa 11

Koko: 45 x 50 cm

Syvyys: 56 cm

Suuntaus: S – N

Sijainti: Kesantopellolla kalmistomäen SW-puolella, uuden röykkiön ESE-puolella, kaluaitan SW-kulmasta 14.9 m 243 g.

Kuvaus: 0 – 4 cm turve

4 – 52 cm tummanharmaanruskea savinen peltomaa (seassa tiiltä)

52 – 56 cm harmaa savi

Koekuoppa 12

Koko: 45 x 50 cm

Syvyys: 38 cm

Suuntaus: SW – NE

Sijainti: Kesantopellolla uuden röykkiön SW-puolella 33.70 m 258 g koekuopasta 10.

Kuvaus: 0 – 5 cm turve/olki

5 – 23 cm tummanruskea peltomaa (seassa tiiltä, hiiltä)

23 – 38 cm vaaleanruskea kivinen ja silttinen moreeni

Koekuoppa 13

Koko: 55 x 55 cm

Syvyys: 10/20 cm

Suuntaus: S – N

Sijainti: Uuden röykkiön S-rinteellä pienemmän kuopanteen S-puolella kaluaitan SW-kulmasta 33.08 m 276 g.

Kuvaus: Kaivaminen lopetettiin, kun nokinen kiveys tuli näkyviin (ks. TASOKARTTA) ja saviastianpalat löytyivät. Pintaluku 61.91 m mpy.

Löydöt: 39 saviastianpalaa, palanutta savea, rautakuonaa, kvartsi-iskoksia.

KM 28894:111 – 114

NEGATIIVI (101455) 101456

DIA (33035) 33036

Koekuoppa 14

Koko: 60 x 60 cm

Syvyys: 66 cm

Suuntaus: S – N

Sijainti: Uuden röykkiön isomman kuopanteen S-puolella, pitkän punaisen aita S-kulmasta 37.10 m 169 g.

Kuvaus: 0 – 3 cm turve

3 – 39 cm tummanruskea humuspitoinen kivinen ja sorainen hiekka (seassa tiiltä n. 20 – 30 cm syvällä)

39 – 66 cm vaaleanruskea savinen kivinen hiekka

Löydöt: Palanutta savea, kvartsi-iskos.

KM 28894:115 – 116

NEGATIIVI (101455) 101454

DIA (33035) 33037

Koekuoppa 15

Koko: 50 x 55 cm

Syvyys: 38 cm

Suuntaus: S – N

Sijainti: Uuden röykkiön N-puolella samalla peltosaarekkeella, pitkän punaisen aita S-kulmasta 29.65 m 155 g.

Kuvaus: 0 – 5 cm turve

5 – 24 cm tummanruskea peltomaa

24 – 38 cm vaaleanharmatavankeltainen moreeni

Pintaluku 62.23 m mpy.

Löydöt: Palanutta savea, kvartsi-iskos.

KM 28894:117 – 118

Koekuoppa 16

Koko: 50 x 50 cm

Syvyys: 57 cm

Suuntaus: SW – NE

Sijainti: Pitkän punaisen aitan takana sen SW-puolella 2.60 m takaseinästä, SW-kulmasta 6.30 m 179 g; kartanomäellä, lähellä ollut puutarha-alueita.

Kuvaus: 0 – 3 cm turve

3 – 33 cm tummanruskea puutarhamulta (seassa tiiltä, eläinten palamattomia luita)

33 – 46 cm tummanruskean mullan ja kellertävän hiekan sekainen kerros

46 – 57 cm kellertävä hieno siltti

Löydöt: Raudan katkelma, pyöreä raudanpala, 49 kpl palanutta savea.

KM 28894:119 – 121

Koekuoppa 17

Koko: 45 x 45 cm Syvyys: 10 cm Suuntaus: S – N

Sijainti: Uuden röykkiön E-liepeessä kaluaitan SW-kulmasta 28.10 m 289 g.

Kuvaus: 0 – 7 cm turve

7 – 10 cm tumma nokimaa (2 isoa kiveä)

Kaivaminen keskeytettiin nokisen kiveyksen tultua näkyviin ja ensimmäisten löytöjen tultua. Pintaluku 61.53 m mpy.

Löydöt: Saviastianpala, palanutta savea ja savikuonaa.

KM 28894:122 – 124 NEGATIIVI 101462

Koekuoppa 18

Koko: 45 x 55 cm Syvyys: 34 cm Suuntaus: SSW – NNE

Sijainti: Kalmistomäen SE-päässä pellonreunassa suuren pihlajan ja sen juurella olevan kivikasan SE-puolella, paalulta 1000/1000 7.95 m 146 g.

Kuvaus: 0 – 2 cm turve

2 – 14 cm harmahtavanvaalea savi

14 – 18 cm likaisenvaaleankellertävä savi

18 – 34 cm vaaleanharmaa kivinen savi (seassa hiilihitusia)

Pinnassa tiiltä, 3 naulaa ja rautalevyn pala, ei luetteloitu.

Löydöt: 29 kpl kuonaa.

KM 28894:125

Koekuoppa 19

Koko: 75 x 40 cm Syvyys: 20 cm Suuntaus: WSW – ENE

Sijainti: Uuden röykkiön NNE-liepeessä, kivikossa vadelmapuskassa, kaluaitan SW-kulmasta 30.15 m 300 g.

Kuvaus: 0 – 3 cm turve

3 – 20 cm tummanruskea puutarhamullanoloinen osin hiilipitoinen maannos

Kaivaminen lopetettu kiveyksessä (ks. TASOKARTTA), kun saviastianpala löytyi. Pintaluku 61.70 m mpy.

Kaivettu E-kulmasta syvemmälle.

Löydöt: Reunapala ja palanutta savea.

KM 28894:126 – 127 NEGATIIVI 101461 DIA 33038

Koekuoppa 20

Koko: 50 x 50 cm Syvyys: 92 cm Suuntaus: SE – NW

Sijainti: Kaluaitalle vievällä rampilla, maanpinta ilmeisesti hieman alkuperäistä korkeammalla. Kalmistomäen koordinaatiston koordinaatit 1026.75/987 (SW-kulma). Kaluaitan SW-kulmasta 5.3 m 131 g.

Kuvaus: 0 – 4 cm turve

4 – 15 cm tummanharmahtavanruskea sekoittunut maa

15 – 20/30/35 cm harmahtavantummanruskean ja kellertävänvaaleanharmaan moreenin sekainen sekoittunut maannos (syvimmälle NE-sivulla)

20/30/35 – 55/92 cm ruskehtavantummantummanharmaa siltti (seassa hiiltä; loppui aiemmin E-nurkassa)

55 – 92 cm kellertävänvaaleanharmaa moreeni (E-nurkka, pohja)

Kuvattu SE-profiili. Posliinia vielä n. 35 cm syvältä.

Löydöt: Savikiekon katkelma, kolme saviastianpalaa, palanutta savea/savitiivistettä, kuonaa, kvartsi-iskos, hiilinäyte.

KM 28894:128 – 134 NEGATIIVI 101467

Koekuoppa 21

Koko: 55 x 55 cm Syvyys: 37 cm Suuntaus: SSW – NNE

Sijainti: Kesantopellolla uuden röykkiön S-puolella ja kalmistomäen SW-puolella, kaluaitan SW-kulmasta 31.0 m 259.5 g.

Kuvaus: 0 – 4 cm turve

4 – 25 cm tummanharmaa savinen peltomaa (seassa tiiltä, luonnonkvartsia)

25 – 37 cm harmaa savi

Löydöt: Kaksi saviastianpalaa? peltokerroksesta.

KM 28894:135

Koekuoppa 22

Koko: 50 x 50 cm

Syvyys: 35 cm

Suuntaus: S - N

Sijainti: Kalmistomäen W-reunalla lähellä saunatien reunaa, kaluaitan SW-nurkasta 17.7 m 154 g.

Kuvaus: 0 - 3 cm turve

3 - 16 cm harmaa peltomaa

16 - 35 cm kellertävänvaaleanharmaa moreeni

Löydöt: Kuusi kvartsi-iskosta.

KM 28894:136

Koekuoppa 23

Koko: 50 x 50 cm

Syvyys: 53 cm

Suuntaus: S - N

Sijainti: Peltosaarekkeessa uuden röykkiön NW-puolella, kartanomäen S-puolella entisessä puutarhassa koekuopan 9 WNW-puolella, pitkän punaisen aitan S-kulmasta 15.3 m 218 g.

Kuvaus: 0 - 7 cm turve

7 - 38 cm harmaa savinen peltomaa (runsaasti tiiltä)

38 - 53 cm harmaa savi

Löydöt: Palanutta savea, savi- ja rautakuonaa, kvartsi-iskoksia.

KM 28894:137 - 140

Koekuoppa 24

Koko: 50 x 50 cm

Syvyys: 52 cm

Suuntaus: S - N

Sijainti: Kesantopellolla Kalmistomäen NW-puolella Osikkaanmäelle vievän tien S-puolella, paalulta 1060/995 11.3 m 376 g.

Kuvaus: 0 - 7 cm turve

7 - 45 cm ruskehtavantummanharmaa peltosavi

45 - 52 cm vaaleanharmaa savi

Peltokerroksessa kolme naulaa (ei luetteloitu), lasia, tiiltä, hieman hiiltä.

Löydöt: Kaksi saviastianpalaa, palanutta savea, rautakuonaa, kvartsi-iskoksia.

KM 28894:141 - 144

Koekuoppa 25

Koko: 80 x 50 cm

Syvyys: 49 cm

Suuntaus: S - N

Sijainti: Osikkaanmäelle vievän tien N-puolella olevan AIV-torninmäen laella tien N-puolisesta tien ja pellon reunan mäenpuoleisesta risteyksestä 25 m 345 g, mäellä olevasta sähkötolpasta 11.3 m 293 g. Mäellä kasvoi mäntyjä, heinikkoa, katajia.

Kuvaus: 0 - 7 cm turve

7 - 15 cm harmahtavantummanruskea kivinen maa

15 - 32 cm keskiruskea kivinen hiekka

32 - 49 cm vaaleanruskea kivinen hiekka

Kuoppaa laajennettiin pohjoiseen piikkimäisen rautaesineen katkelman tultua, ei merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä. Moderni naula n. 5 cm syvältä, luonnonkvartseja n. 154 cm syvältä, ei luetteloitu.

Löydöt: Piikkimäisen rautaesineen katkelmia, 3 kpl.

KM 28894:145

NEGATIIVI (1014457) 101458

Koekuoppa 26

Koko: 40 x 50 cm

Syvyys: 45 cm

Suuntaus: S - N

Sijainti: AIV-torninmäen SE-rinteessä, koekuopasta 25 6.9 m 151 g, Osikkaanmäelle vievän tien N-puolisesta tien ja pellon reunan mäenpuoleisesta risteyksestä 18.1 m 343 g.

Kuvaus: 0 - 12 cm turve

12 - 38 cm tummanruskea kivinen hiekka

38 - 45 cm vaaleanruskea kivinen hiekka

Moderni naula n. 15 cm syvältä, toinen rautaesine n. 20 cm syvältä, ei luetteloitu.

Koekuoppa 27

Koko: 45 x 50 cm

Syvyys: 41 cm

Suuntaus: S - N

Sijainti: Peltosaarekkeessa, heinikkoa ja vatukkoa, ESE-päässä pieni peltokivikasa ja katajia, tontin rajakivistä 10 34.95 m 299 g.

Kuvaus: 0 - 6 cm turve

6 - 29 cm ruskea humuspitoinen peltosavi (seassa hieman tiiltä, luonnonkvartseja)

29 - 41 cm harmahtava savi, rautaoksidinväriäisiä laikkuja

Löydöt: Pii-iskos
KM 28894:146

NEGATIIVI (101466)

Koekuoppa 28

Koko: 45 x 45 cm

Syvyys: 34 cm

Suuntaus: SSE – NNW

Sijainti: Pakettipellolla peltoterassilla Osikkaanmäelle vievän tien S-puolella, tien S-puolisesta tien ja ojan risteyskohdasta 24.02 m 221 g.

Kuvaus: 0 – 4 cm turve

4 – 27 cm ruskea savinen peltomaa (seassa hieman tiiltä, posliinipala, lasia, luonnonkvartsia)

27 – 34 cm kellertävänharmaa kivinen moreeni

RAUTAJOEN ITÄRANTA

Koekuoppa A

Koko: 100 x 100 cm

Syvyys: 53 cm

Pintaluku: 61.99 m mpy

Sijainti: Kotisuulinmäen oletetun röykkiön SSW-rinteessä, korkeuskiintopisteeltä 179 49.1 m 196 g, tien E-puolella n. 2 m tien reunasta.

Kuvaus: 0 – 5 cm turve

5 – 25 cm tummanruskea, pinnalta hiilensekainen kivinen hiekka

25 – 53 cm ruskea, osin punertavanruskea kivinen hiekka, alla hajonnut kallio

Löydöt: Rautapiikki, tiiltä, kuonaa.

KM 28894:149 – 151

NEGATIIVI 101439, 101445, 101446, 101448, 101449

DIA 33030, 33031

Koekuoppa B

Koko: 100 x 100 cm

Syvyys: 55 cm

Pintaluku: 62.29 m mpy

Sijainti: Kotisuulinmäen oletetun röykkiön päällä, koekuopasta A 6.7 m 66 g, tien E-puolella n. 9 m tiestä.

Kuvaus: 0 – 6 cm turve

6 – 11/15 cm harmahtavantummanruskea maa (W-profiilissa hiilikerros 11 – 15 cm)

15 – 55 cm kellertävän vaaleanharmaa siltti (NE-nurkassa vaaleanharmaa savi ja kallio, SW-

nurkassa 15 – 28 cm vaaleanharmaa hiekka, W-profiilissa 15 – 36 cm vaaleanruskea siltti)

55 – cm rapautunut kallio

Pinnassa SW-kulmassa jonkinlainen nuotio, jossa kuonaa, modernia naulaa ei luetteloitu, kalliosta irronnut luonnonkvartsia.

Löydöt: Kuonaa, hiilinäyte.

KM 28894:152 – 154

NEGATIIVI 101451 – 101453

DIA 33032, 33033

Koekuoppa C

Koko: 80 x 60 cm

Syvyys: 31 cm

Pintaluku: 61.36 m mpy

Sijainti: Kotisuulinmäen oletetun röykkiön S-puolella, pellolta siirrettyjen kivien keskellä lähellä pellonreunaa, koekuopalta A 10.10 m 353 g, tien E-puolella n. 7 m tiestä.

Kuvaus: 0 – 4 cm turve

4 – 15 cm tumma hiilinen kerros (nuotion kohdalla syvemmmälle)

15 – 31 cm vaalea savi

Paikalla nuotio.

Löydöt: Taottuja nauvoja, hevosenkenkänauloja, rautapiikki, kuonaa, palanutta savea/tiiltä, kvartsi-iskoksia, limoniitin pala, hiilinäyte.

KM 28894:155 – 168

NEGATIIVI (101440) 101447

Koekuoppa D

Koko: 70 x 60 cm

Syvyys: 72 cm

Suuntaus: S – N

Sijainti: Kotisuulinmäen N-reunalla tien W-puolella n. 8 m tiestä, korkeuskiintopisteeltä 176 56 m 387 g.

Kuvaus: 0 – 4 cm turve

4 – 14 cm harmaanruskea peltomaa (seassa kaljapullonkorkki, muovia, lasia, tiiltä)

14 – 38 cm ruskeanharmaa siltti

38 – 60 cm tummanruskea maa (seassa tiiltä, kuonaa)

60 – 68 cm tiiliä (sivupinnat osaksi kuonantuneet) ja palaneita kiviä

68 – 71 cm nokikerros

71 – cm harmaa savi

Kuopan pohjalla pelkistysuunia muistuttava rakennelma.

Löydöt: Palanutta savea/tiiltä ja kuonaa 30 – cm.

KM 28894:169 – 174

NEGATIIVI 101459

DIA 33034

Koekuoppa E

Koko: 65 x 70 cm

Syvyys: 50 cm

Suuntaus: S - N

Sijainti: Kotisuulinmäen eteläpuolella tien W-puolella n. 10 m tiestä korkeuskiintopisteen kalliopaljastuman NW-puolella, korkeuskiintopisteestä 176 6.8 m 335 g.

Kuvaus: 0 - 7 cm turve

7 - 28 cm tummanruskea peltomaa (seassa tiiltä, hieman hiiltä, lohkaraita)

28 - 50 cm harmaa savi

Koekuoppa F

Koko: 100 x 100 cm

Syvyys: 52 cm

Suuntaus: S - N

Sijainti: Kartanon länsipuolisen oletetun röykkiön päällä tien eteläpuolella ja rannan omakotitalojen NNW-puolella, tontin Rn:o 1:139 N-kulman rajamerkistä 45.15 m 391 g.

Kuvaus: 0 - 8 cm turve

8 - 29 cm keskiruskea humuspitoinen kivinen maannos

29 - 52 cm kellertävänruskea kivinen ja sorainen moreeni

Maannoksissa luonnonkvartsia.

NEGATIIVI 101464

DIA 33040

Koekuoppa G

Koko: 100 x 100 cm

Syvyys: 65 cm

Suuntaus: S - N

Sijainti: Kartanon länsipuolisen oletetun röykkiön W-rinteellä tien eteläpuolella ja rannan omakotitalojen NNW-puolella, tontin Rn:o 1:139 N-kulman rajamerkistä 44.35 m 389 g.

Kuvaus: 0 - 12 cm turve

12 - 33 cm keskiruskea kivinen humuspitoinen hiekka

33 - 45 cm punaruskea sorainen hiekka

45 - 65 cm kellertävä kivinen ja sorainen moreeni

Maannoksissa luonnonkvartsia.

NEGATIIVI 101464

Koekuoppa H

Koko: 100 x 65 cm

Syvyys: 45 cm

Suuntaus: SE - NW

Sijainti: Tilalla Rn:o 1:103 lähellä tilan koillisrajaa metsäisen (kuusia, koivuja, katajia) peltosaarekkeen NW-päässä halkaisijaltaan n. 8.5 m olevan pyöreähkön hiekkakumpareen päällä. Korkeus n. 63.5 m mpy.

Kuvaus: 0 - 6 cm turve

6 - 18 vaaleanruskea kivinen moreeni

18 - 32 cm oranssihtava kivinen moreeni

32 - 45 cm vaaleankellertävä kivinen moreeni

Laajennettu alkuperäisestä, koska W-profiilissa näkyi hiilinen kuopanne: paljastui juuren aiheuttamaksi.

Maannoksissa paljon luonnonkvartsia. Peltosaarekkeeseen tehtiin muutama koepisto SE- ja NNE-suuntiin: niissä oli vain puhdasta pintamultaa ja moreenia.

NEGATIIVI 101450

Koekuoppa I

Koko: 45 x 45 cm

Syvyys: 43 cm

Suuntaus: S - N

Sijainti: Tilalla Rn:o 1:103, yleisen tien SE-puolisen mäen jatkeena olevassa peltoniemekkeen kärjessä, ympärillä katajia, kuusia, pihlaja, herukkapensaita. Korkeus n. 62.5 m mpy.

Kuvaus: 0 - 6 cm turve

6 - 19 cm huuhtoutumiskerros

19 - 40 cm harmaanvaaleanruskea hieno hiekka

40 - 43 cm kellertävä pohjamoreeni

Koekuoppa J

Koko: 45 x 60 cm

Syvyys: 32 cm

Suuntaus: SSE - NNW

Sijainti: Tilalla Rn:o 1:103, peltotien NW-puolella korkeimmalla kohdalla lähellä tontin SE-rajaa. Korkeus n. 62 m mpy. Itäisemmästä siirtolohkareesta 35.7 m 318 g.

Kuvaus: 0 - 6 cm turve/humus

6 - 32 cm harmaa savi

Koekuoppa K

Koko: 55 x 55 cm

Syvyys: 32 cm

Suuntaus: SSE - NNW

Sijainti: Kartanon mailla peltotien SE-puolella lähellä tilan NW-rajaa. Korkeus n. 61.5 m mpy. Itäisemmästä

siirtolohkareesta 23.6 m 293 g.

Kuvaus: 0 – 8 cm turve
8 – 22 cm ruskea peltomulta (seassa tiiltä)
22 – 32 cm harmaa savi

Koekuoppa L

Koko: 30 x 35 cm Syvyys: 32 cm Suuntaus: SSW – NNE

Sijainti: Kesantopellon keskellä olevassa peltosaarekkeessa kartanon maiden SW-kulmassa. Peltosaarekkeen WNW-päässä siirtolohkareen SE-puolella n. 1.5 m lohkarista. Korkeus n. 61.5 m mpy.

Kuvaus: 0 – 6 cm turve
6 – 22 cm vaaleanharmaanruskea hiesu
22 – 32 cm kellertävänvaaleanruskea savinen hiekka

Koekuoppa M

Koko: 50 x 30 cm Syvyys: 29 cm Suuntaus: S – N

Sijainti: Kesantopellon keskellä olevassa peltosaarekkeessa kartanon maiden SW-kulmassa. Peltosaarekkeen SE-päässä siirtolohkareiden N-puolella. Kaksi siirtolohkareista SSW n. 3.5 m:n päässä. Korkeus n. 61.5 m mpy.

Kuvaus: 0 – 15 cm turve
15 – 24 cm harmaa hiesu
24 – 29 cm harmaa savi

VAMMALA, RAUTAJOKI

MUSTAVALKONEGATIIIVILUETTELO

Kuvaaja Ulla Rajala, jossei toisin mainita

Kuvat on kuvattu Kodak 5052 TMX 100 ASA:n tai Ilford 100 delta filmille.

- 101413 Yleiskuva: Rautajoen polttokenttäkalmisto, taustalla kartanon päärakennus kuvattu S suunnasta 31.8.1995
- 101414 Yleiskuva: Rautajoen polttokenttäkalmisto SE 31.8.1995
- 101415 Koekuoppa 998/1000 S 1.9.1995
- 101416 Koekuoppa 998/1000, NNW-profiili S 1.9.1995
- 101417 Koekuoppa 1035/1000, SE-profiili NNW 31.8.1995
- 101418 Koekuoppa 1030/1000, lopetustaso SSE 31.8.1995
- 101419 Linja y=360 g, kalmistoalue raivattuna SE 31.8.1995
- 101420 Koekuoppa 1040/995, kuonakeskittymäalue SE 5.9.1995
- 101421 Koekuoppa 1059.6/995, NE- ja SE-profiilit WNW 5.9.1995
- 101422 Koekuoppa 1040/995, laajennusosan taso 1 SE 5.9.1995
- 101423 Koekuoppa 1050/995, palaneet kivet tasossa NE 5.9.1995
- 101424 Koekuoppa 1055/995, SE-profiili NW 4.9.1995
- 101425 Koekuoppa 1055/995, SE-profiili NW 4.9.1995
- 101426 Koekuoppa 1040/995, rautakuonakuopanteen profiili ennen laajennusta E 4.9.1995
- 101427 Koekuoppa 1055/990 NW 5.9.1995
- 101428 Koekuoppa 1049.5/990, lopetustaso SW 5.9.1995
- 101429 Koekuoppa 1045/990, lopetustaso SW 5.9.1995
- 101430 Koekuoppa 1050/995, palokivikerros N 5.9.1995
- 101431 Koekuoppa 1040/995, NE-profiili SW 5.9.1995
- 101432 Koekuoppa 1040/995, koskemattomaksi jätetty raudanpelkistysuunin pohja SE 5.9.1995
- 101433 Koekuoppa 1025/1007.5 ENE 6.9.1995
- 101434 Koekuoppa 1004.5/996, NNE-profiili SSE 6.9.1995
- 101435 Koekuoppa 1019.5/1000, lopetustaso NE 6.9.1995
- 101436 Koekuoppa 1005/1003, lopetustaso SE 6.9.1995
- 101437 Koekuoppa 1030/1002.75, NW-profiili NE 6.9.1995
- 101438 Kaluaitan N-puolinen alue WNW 6.9.1995
- 101439 Kotisuulinmäen "röykkiö", koekuoppa A, taso 1 S 8.9.1995
- 101440 Kiviä Kotisuulinmäen "röykkiön" SW-puolella (koekuoppa C) NNW 8.9.1995
- 101441 Kotisuulinmäen "röykkiö" NW 8.9.1995
- 101442 Työkuva: Timo ja Jukka kaivavat kivisellä peltoalueella koekuoppaa 3 SSW 7.9.1995
- 101443 Koekuoppa 1000/1005, lopetustaso ENE 7.9.1995
- 101444 Koekuoppa 1025/1004.5 NE 6.9.1995
- 101445 Kotisuulinmäen "röykkiö", koekuoppa A, E-profiili: rapautunut kallio W 8.9.1995
- 101446 Kotisuulinmäen "röykkiö", koekuoppa A, N-profiili: rapautunut kallio S 8.9.1995
- 101447 Kotisuulinmäki, koekuoppa C laajennettuna: nuotio W 8.9.1995
- 101448 Työkuva: Vadim piirtää Kotisuulinmäen "röykkiön" koekuoppa A:n tasoa 1 W 8.9.1995
- 101449 Kotisuulinmäen "röykkiö", koekuoppa A, taso 1 S 8.9.1995
- 101450 Luonnollinen kumpare (koekuoppa H), kuvassa Pertti ja Anne N 11.9.1995

101451 Kotisuulinmäen "röykkiö", koekuoppa B, S-profiili N
 11.9.1995
 101452 Kotisuulinmäen "röykkiö", koekuoppa B, N-profiili S
 11.9.1995
 101453 Kotisuulinmäen "röykkiö", koekuoppa B, taso 1 S
 11.9.1995
 101454 Koekuoppa 14, profiili S 12.8.1995
 101455 Koekuopat 13 ja 14, uusi röykkiö polttokenttäkalmiston
 W-puolella, kaivamassa Jukka ja Timo SSE 12.9.1995
 101456 Koekuoppa 13, kiveys, lopetustaso, uusi röykkiö SSE
 12.9.1995
 101457 AIV-torninmäki E 12.9.1995
 101458 Koekuoppa 25, N-profiili S 12.9.
 101459 Kotisuulinmäki, koekuoppa D, moderni raudanpelkistysuu-
 ni S 11.9.1995
 101460 Uuden röykkiön isompi kumpare NW 14.9.1995
 101461 Koekuoppa 19, kiveys, lopetustaso, uusi röykkiö ENE
 13.9.1995
 101462 Koekuoppa 17, lopetustaso, uusi röykkiö E 13.9.1995
 kuvannut Vadim Adel
 101463 Kartanon länsipuolinen "röykkiö", koekuoppa G, E-pro-
 fiili W 13.9.1995
 101464 Kartanon länsipuolinen "röykkiö", koekuoppa F, S-pro-
 fiili N 13.9.1995
 101465 Kartanon länsipuolinen "röykkiö" S 13.9.1995
 101466 Yleiskuva: Osikkaanmäen W-puolinen peltoalue, Jukka koe-
 kuopalla 27 S 14.9.1995
 101467 Koekuoppa 20, SE-profiili NW 14.9.1995 kuvannut Va-
 dim Adel
 101468 Uusi röykkiö polttokenttäkalmiston W-puolella, suurempi
 kumpare ja kuopanne, Anne kuopanteessa etuvasemmalla
 NNW 14.9.1995
 101469 Uusi röykkiö polttokenttäkalmiston W-puolella, pienempi
 kumpare ja kuopanne, Anne kuopanteessa ENE 14.9.1995

VAMMALA, RAUTAJOKI
DIALUETTELO

Kuvaaja Ulla Rajala

Diat on kuvattu Agfachrome CTX 100-filmille.

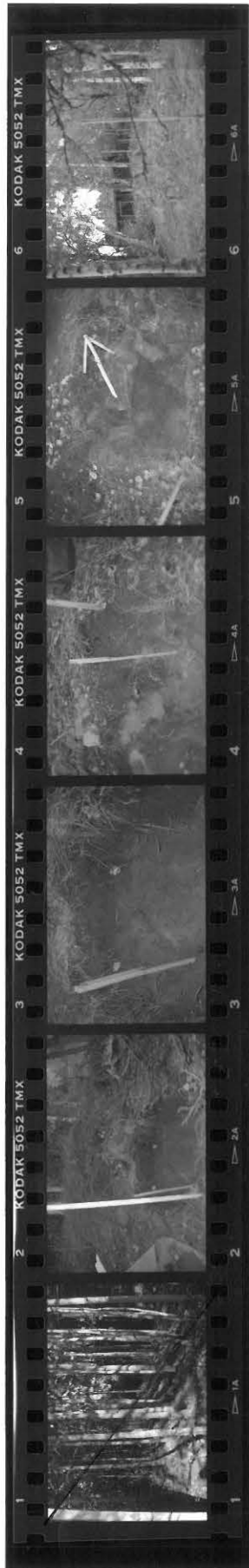
- 33008 Yleiskuva: Rautajoen kartanon aluetta Tyrvään Vanhan-
kirkonniemeltä nähtynä kuvattu SW suunnasta 21.8.1995
- 33009 Yleiskuva: Rautajoen polttokenttäkalmisto, taustalla
kartanon päärakennus S 31.8.1995
- 33010 Yleiskuva: Rautajoen polttokenttäkalmisto SE
31.8.1995
- 33011 Linja y=360 g, kalmistoalue raivattuna SE 31.8.1995
- 33012 Koekuoppa 1030/1000, lopetustaso SSE 31.8.1995
- 33013 Koekuoppa 1035/1000, SE-profiili NNW 31.8.1995
- 33014 Koekuoppa 998/1000 S 1.9.1995
- 33015 Kaluaitan N-puolinen alue WNW 6.9.1995
- 33016 Koekuoppa 1055/995, SE-profiili NW 4.9.1995
- 33017 Koekuoppa 1050/995, palaneet kivet tasossa NE
5.9.1995
- 33018 Koekuoppa 1050/995, palokivikerros N 5.9.1995
- 33019 Koekuoppa 1059.6/995, NE- ja SE-profiilit WNW
5.9.1995
- 33020 Koekuoppa 1040/995, laajennusosan taso 1 SE 5.9.1995
- 33021 Koekuoppa 1040/995, kuonakeskittymäalue SE 5.9.1995
- 33022 Koekuoppa 1040/995, koskemattomaksi jätetty raudanpel-
kistysuunin pohja SE 5.9.1995
- 33023 Koekuoppa 1040/995, NE-profiili SW 5.9.1995
- 33024 Koekuoppa 1030/1002.75, NW-profiili NE 6.9.1995
- 33025 Koekuoppa 1019.5/1000, lopetustaso NE 6.9.1995
- 33026 Koekuoppa 1000/1005, lopetustaso ENE 7.9.1995
- 33027 Työkuva: Timo ja Jukka kaivavat kivisellä peltoalueella
koekuoppaa 3 SSW 7.9.1995
- 33028 Kotisuulinmäen "röykkiö" NW 8.9.1995
- 33029 Kiviä Kotisuulinmäen "röykkiön" SW-puolella (koekuoppa
C) NNW 8.9.1995
- 33030 Kotisuulinmäen "röykkiö", koekuoppa A, taso 1 S
8.9.1995
- 33031 Kotisuulinmäen "röykkiö", koekuoppa A, N-profiili: ra-
pautunut kallio S 8.9.1995
- 33032 Kotisuulinmäen "röykkiö", koekuoppa B, taso 1 S
11.9.1995
- 33033 Kotisuulinmäen "röykkiö", koekuoppa B, S-profiili N
11.9.1995
- 33034 Kotisuulinmäki, koekuoppa D, moderni raudanpelkistysuu-
ni S 11.9.1995
- 33035 Koekuopat 13 ja 14, uusi röykkiö polttokenttäkalmiston
W-puolella, kaivamassa Jukka ja Timo SSE 12.9.1995
- 33036 Koekuoppa 13, kiveys, uusi röykkiö SSE 12.9.1995
- 33037 Koekuoppa 14, profiili S 12.8.1995
- 33038 Koekuoppa 19, kiveys, uusi röykkiö ENE 13.9.1995
- 33039 Kartanon länsipuolinen "röykkiö" S 13.9.1995
- 33040 Kartanon länsipuolisen "röykkiö", koekuoppa F, S-pro-
fiili N 13.9.1995
- 33041 Uusi röykkiö polttokenttäkalmiston W-puolella, pienempi
kumpare ja kuopanne, Anne kuopanteessa ENE 14.9.1995
- 33042 Uusi röykkiö polttokenttäkalmiston W-puolella, suurempi
kumpare ja kuopanne, Anne kuopanteessa etuvasemmalla
NNW 14.9.1995

VAMMALA, RAUTAJOKI 1995
LIITE 9 (1/4)
PINNAKKAISET

101413

101414

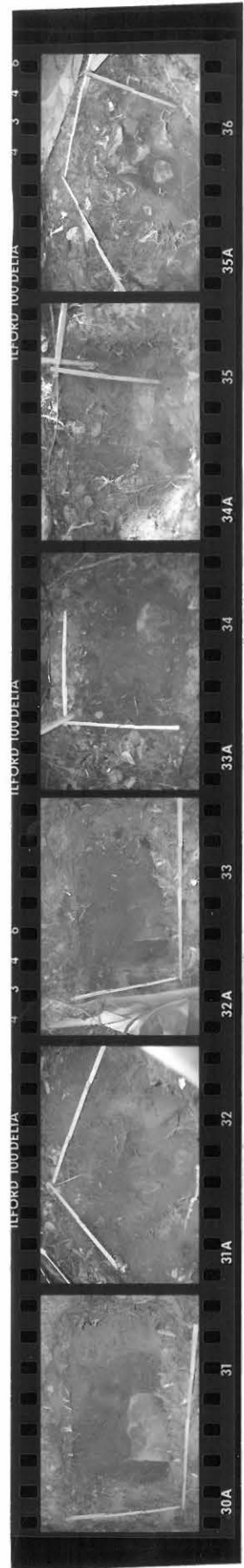
101415

101416

101417

101418

101419

101420

101421

101422

101423

101424

101425

101426

101427

101428

101429

101430

101431

101432

101433

101434

101435

101436

101437

101438

101439

101440

101441

101442

101443

101444

101449

101448

101447

101446

101445

101450

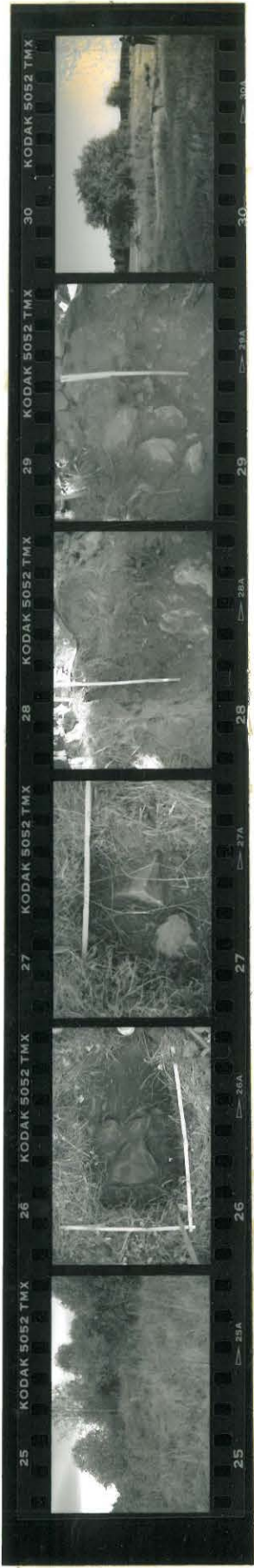
101451

101452

101453

101454 101455 101456 101457 101458 101459

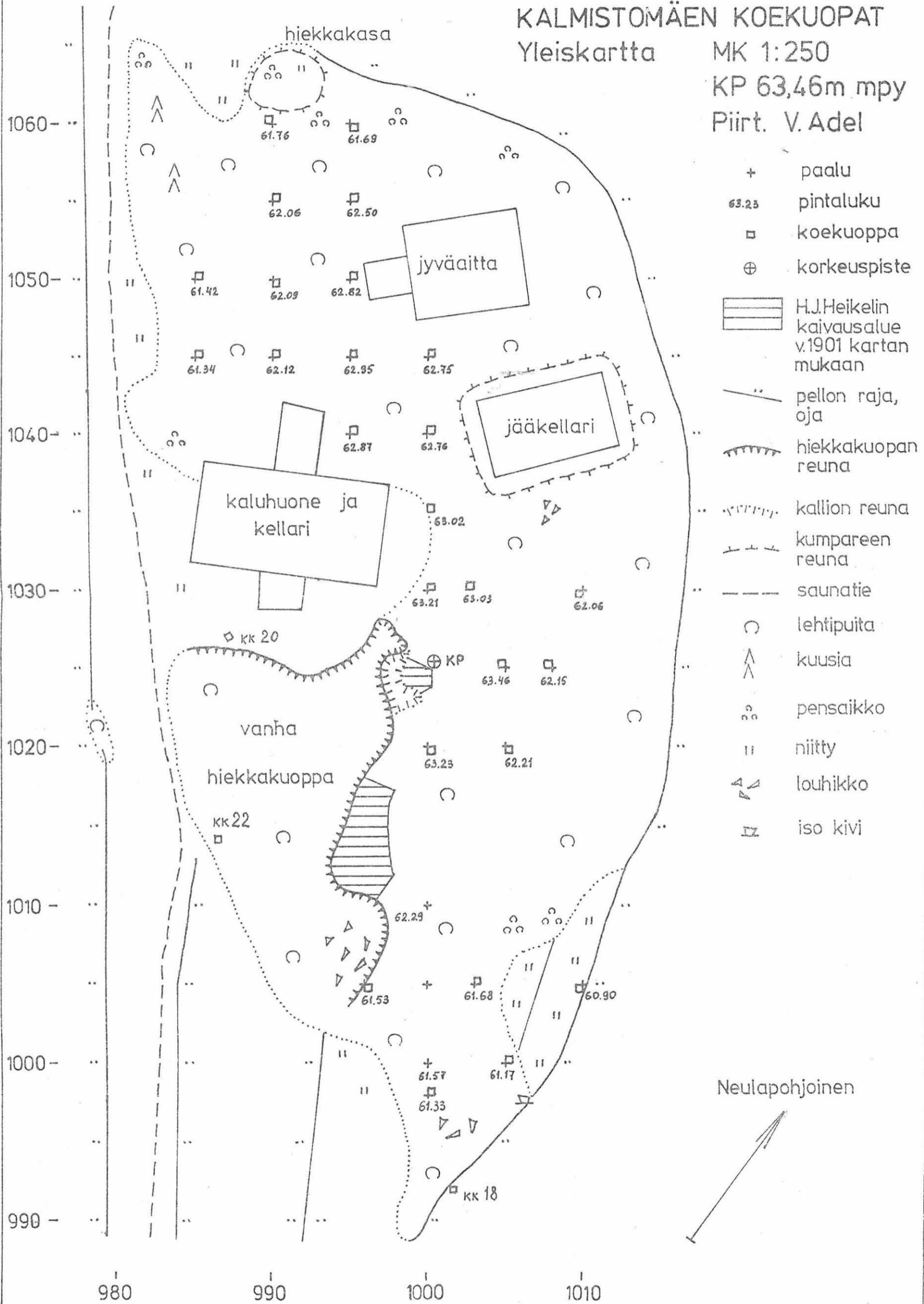
101460 101461 101462 101463 101464 101465

101466 101467 101468 101469

VAMMALA, RAUTAJOKI
 OSA-ALUEINVENTOINTI 1995
 ULLA RAJALA
 KALMISTOMÄEN KOEKUOPAT
 Yleiskartta

MK 1:250
 KP 63,46m mpy
 Piirt. V. Adel

- + paalu
- 63.23 pintaluku
- koekuoppa
- ⊕ korkeuspiste
- ▨ H.J.Heikelin
kaivausalue
v.1901 kartan
mukaan
- pellon raja,
oja
- ⋯ hiekkakuopan
reuna
- ⋯ kallion reuna
- ⋯ kumpareen
reuna
- ⋯ saunatie
- lehtipuita
- △ kuusia
- ⊙ pensaikko
- || niitty
- △ louhikko
- iso kivi

VAMMALA, RAUTAJOKI

OSA - ALUEINVENTOINTI 1995

ULLA RAJALA

Kalmistomäki, koekuoppa 1035/1000

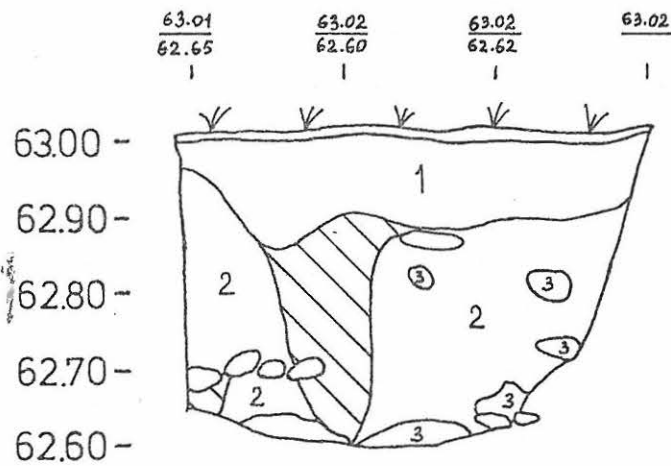
Profiilikartta

MK 1:10

KP 63,46 m mpy

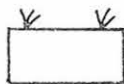
Piirt. U.Rajala

SE-PROFIILI

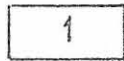

$\frac{63.01}{62.65}$
|

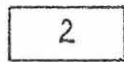
profiilin pinta- ja pohjaluku

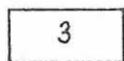
turve

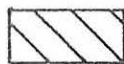
ruskea savensekainen maa

likäisenkellertävä savinen hiekka

harmaa savi

noen tummanruskeaksi värjäämä maa

VAMMALA, RAUTAJOKI
 OSA-ALUEINVENTOINTI 1995
 ULLA RAJALA

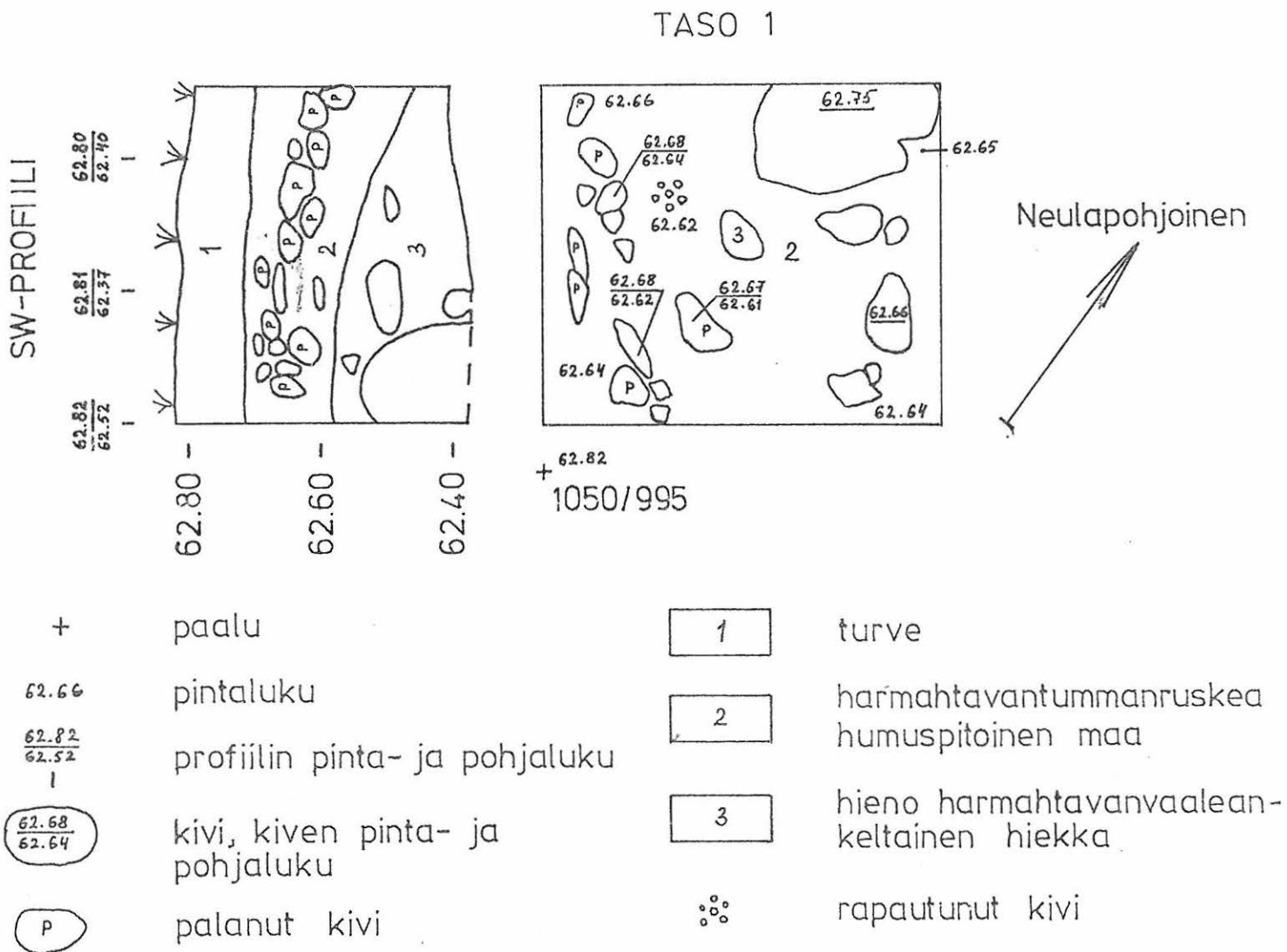
Kalmistomäki, koekuoppa 1050/995

Taso- ja profiilikartta

MK 1:10

KP 63,46m mpy

Piirt. U.Rajala ja V.Adel

VAMMALA, RAUTAJOKI
 OSA-ALUEINVENTOINTI 1995

ULLA RAJALA

Kalmistomäki, koekuoppa 1059,60/995

Profiilikartta

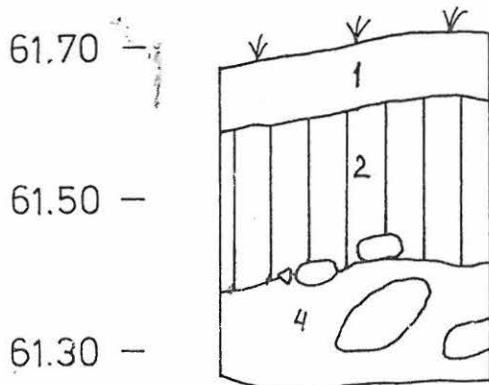
MK 1:10

KP 63,46 m mpy

Piirt. U.Rajala

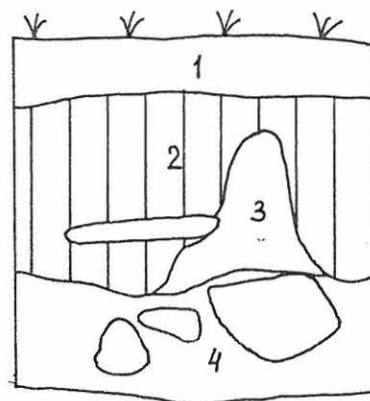
NE-PROFIILI

$\frac{61.69}{61.25}$ $\frac{61.72}{61.26}$
 | |

SE-PROFIILI

$\frac{61.72}{61.26}$
 |

$\frac{61.69}{61.25}$
 |

profiilin pinta- ja pohjaluku

1

tummanruskea multamaa

2

tummanruskea savinen likamaa

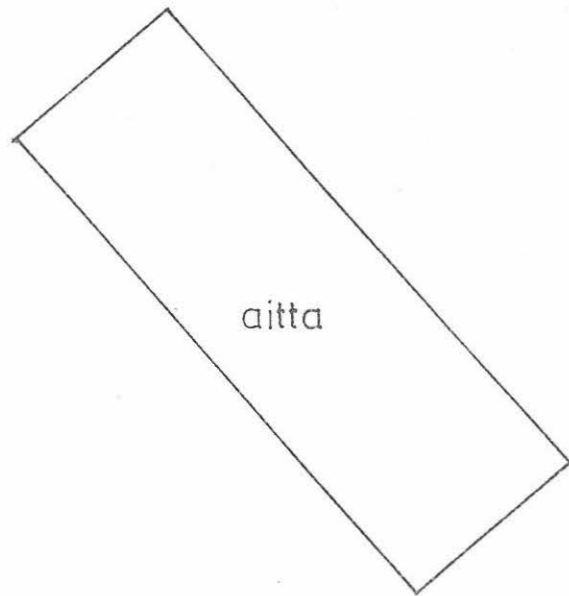
3

vaalea hiekka

4

vaalea kellertävänharmaa pohjamoreeni

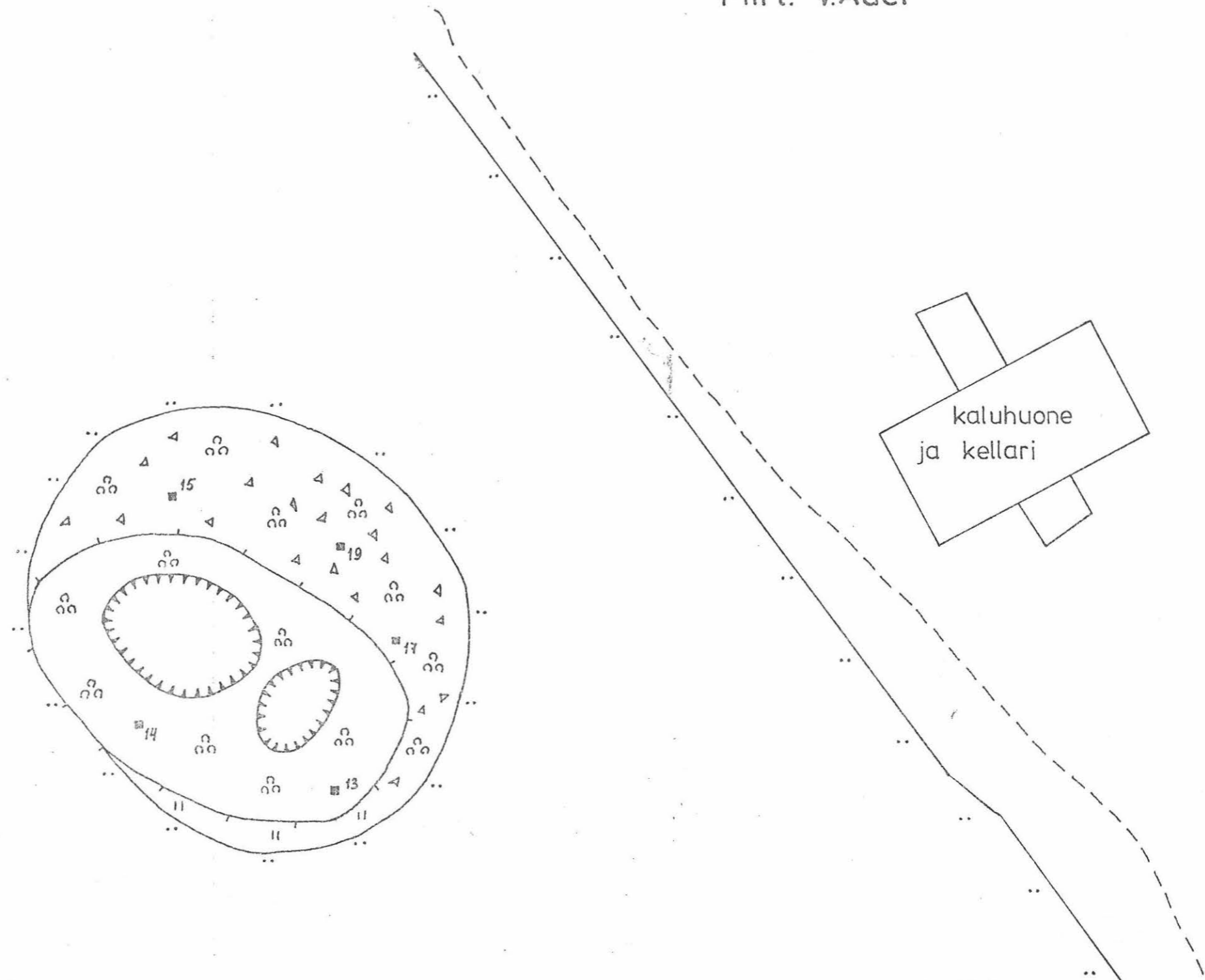
VAMMALA, RAUTAJOKI
OSA-ALUEINVENTOINTI 1995
ULLA RAJALA
Uusi röykkiö
Yleiskartta
MK 1:250
KP 63,46 m mpy
Piirt. V.Adel

Neulapohjoinen

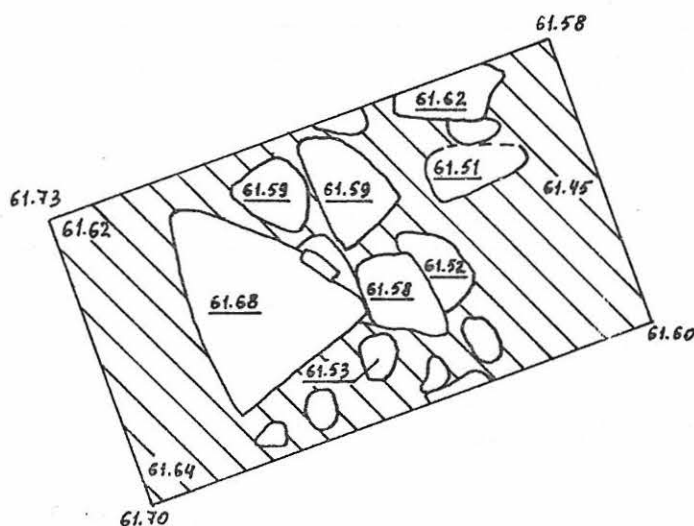
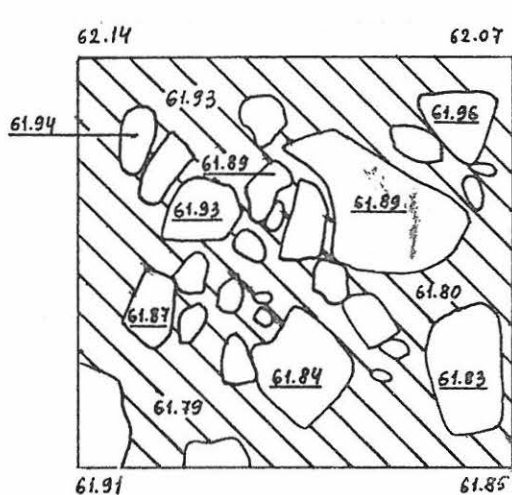
- kummun reuna
- kuopan reuna
- pellon raja
- saunatie
- kivikko
- pensaikko
- heinikko
- koekuoppa ja sen numero

VAMMALA, RAUTAJOKI
 OSA-ALUEINVENTOINTI 1995
 ULLA RAJALA
 Uusi röykkiö
 Koekuoppien lopetustasokarttoja
 MK 1:10
 KP 63,46 m mpy
 Piirt: U. Rajala

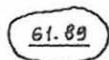
KOEKUOPPA 13

KOEKUOPPA 19

62.14

pintaluku

kivi, kiven pintaluku

nokimaa

Neulapohjoinen

TARKASTUSKERTOMUS

VAMMALA, KOJOLA, PENTTI

Mahdollisesti kivikautinen irtolöytöpaikka

Pk 2121 10 LANTULA

x = 6808 96 y = 2453 02 z = n. 61 m mpy

Kylä: Kojola

Tila: Pentti Rn:o 2:17

Om.: Satu Pentti puh. 932-182 2371 (työ)

Kärppälä

38200 Vammala

Kiinteistötunnus 912-431-0002-0017

Varsinaiden irtolöytökohde sijaitsee Pentin talon E-puolisen kalliopohjaisen mäen S-rinteellä mäen ylimmän kallioporrastuman SE-puolella mäntyä kasvavalla eteläänlaskevalla rinteellä n. 7 metrin etäisyydellä Kuloveden rantaan etelässä laskeutuvasta kallionjyrkänteestä.

Alue tarkastettiin Tyrväänseudun museon johtajan Pekka Koskisen pyynnöstä. Hän oli kiinnittänyt huomiota kyseisen mäen S-rinteeseen katajiin. Mäki sijaitsee Pentin talolle vievän tien ja sen S-puolisen peltokaistaleen S-puolella Kuloveden rannalla. Tien reunassa mäen NW-kulmassa on ollut rakennus, jonka perustukset ovat vielä näkyvissä. Mäen korkein kohta on perustuksen S-puolella.

Tarkastus tehtiin 15.9.1995. Mukana olivat Vammalan osa-alueinventointien inventoija FK Ulla Rajala ja hänen apulaisensa FK Vadim Adel. Mäelle kaivettiin yhteensä viisi koekuoppaa ja kaksi koepistoa. Koekuopat 1, 4 ja 5 kaivettiin mäen tienpuoleiselle huipulle/rinteelle ja koekuopat 2 ja 3 mäen järvenpuoliselle S-rinteelle.

KOEKUOPPA 1: 52 m 116 g Pentin navetan ulokkeen NE-kulmasta; mäen huipun ainoan kuusen NW-puolella. Kuopan koko oli 50 x 50 cm. Kerrokset: 0 - 3 cm turve, 3 - 17 cm tumma hiilensekainen multa, 17 - 37 cm punaruskea kivinen hiekka. Tiiltä, hiiltä ja luonnonkvartsia kerroksista.

KOEKUOPPA 2: 21.10 m 187 g talolle tulevan tien N-puolella olevasta talolta laskien III sähköpylvästä. Tien ja peltokaistaleen S-puolella n. 7.5 m pellon reunasta SE-suuntaan laskevalla kivisellä rinteellä, ympärillä katajia, vadelmaa, haapaa, mäntyä. Kuopan koko 50 x 50 cm. Kerrokset: 0 - 5 cm karikke, 5 - 18 cm humuspitoinen harmaanruskea hiekka, 18 - 27 harmaa siltti. Luonnonkvartseja.

KOEKUOPPA 3: 19.15 m 275 g koekuopasta 2, koekuopat 1 ja 4 n. 15 - 20 m NW-suunnassa. Kuopan koko 40 x 45 cm. Kerrokset: 0 - 7 cm turve, 7 - 23 cm huuhtoutumiskerros, 23 - 34 cm kellertävä moreeni. Kvartsiydin (KM 28895:1) löytyi tästä kuopasta.

KOEKUOPPA 4: 6.65 m koekuopasta 1. Kuusen toisella puolella kivikon SSW-puolella. Kuopan koko 55 x 50 cm. Kerrokset: 0 - 5 cm turve, 5 - 20 cm ruskea humuspitoinen hiekka, 20 - 35 cm kellertävä moreeni, 35 - 40 cm harmaa savi. Tiiltä, runsaasti luonnonkvartseja.

KOEKUOPPA 5: 42.90 m, 320 g Pentin navetan ulokkeen NE-kulmasta; mäen korkeimmalla kohdalla. Kuopan koko 45 x 60 cm. Kerrokset: 0 - 4 cm turve, 4 - 21 cm tumma hiilinen maa, 21 - 31 cm keltainen hiekka. Tiiltä, luonnonkvartsia.

KOEPISTOT: Ensimmäinen kaivettiin koekuopan 3 NE-puoleiselle tasanteelle. Maannos oli puhdasta savea. Toinen koepisto tehtiin koekuopan 5 WSW-puolelle mäen korkeimmalle kohdalle vatukkoon: puhdas maannos.

Liitekartta 1 kpl, peruskarttaote mk 1:20 000

Pinnakkaiset liitteenä

Negatiivi 101470 - 101473

Dia 33043 - 33045

Löytö 28895:1

Tampereella 6.11.1995

Ulla Rajala, FK
Inventoiija

MUSTAVALKONEGATIIVILUETTELO

Kuvaaja Ulla Rajala

Kuvat on kuvattu Kodak 5052 TMX 100 ASA:n filmille.

101470	Pentin talon E-puolisen mäen E-rinne	NE	15.9.1995
101471	Pentin talon E-puolisen mäen SE-rinne (koekuoppa 2)	SE	15.9.1995
101472	Pentin talon E-puolisen mäen S-rinnettä (koekuoppa 3)	SW	15.9.1995
101473	Pentin talon E-puolisen mäen N-rinne (koekuopat 1 ja 4)	NE	15.9.1995

DIALUETTELO

Kuvaaja Ulla Rajala

Diat on kuvattu Agfachrome CTX 100-filmille.

33043	Pentin talon E-puolisen mäen E-rinne	NE	15.9.1995
33044	Pentin talon E-puolisen mäen N-rinne (koekuopat 1 ja 4)	NE	15.9.1995
33045	Pentin talon E-puolisen mäen S-rinnettä (koekuoppa 3)	SW	15.9.1995

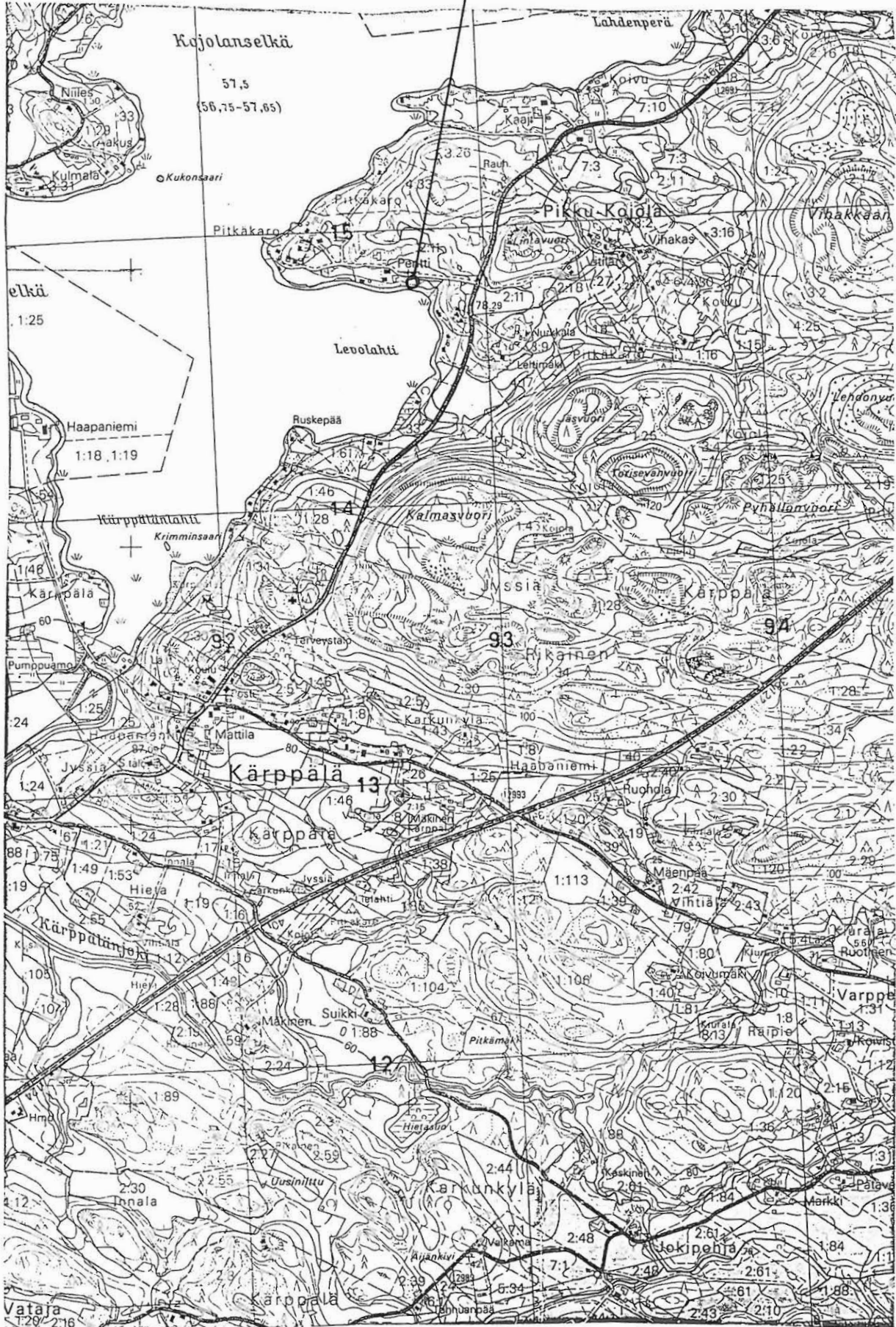
LIITE 1

VAMMALA, KOJOLA, PENTTI 1995

Irtolöytäpaikan tarkastus

Pk 2121 10 LANTULA (1979), ote mk 1:20 000

x=6808 96 y=2453 02 z=n. 61 m mpy

VAMMALA, KOJOLA, PENTTI 1995
LIITE 2
PINNACKKAISET

101470

101471

101472

101473

VAMMALA, KOJOLA, PENTTI 1995
LIITE 2
PINNACKKAISET

101470

101471

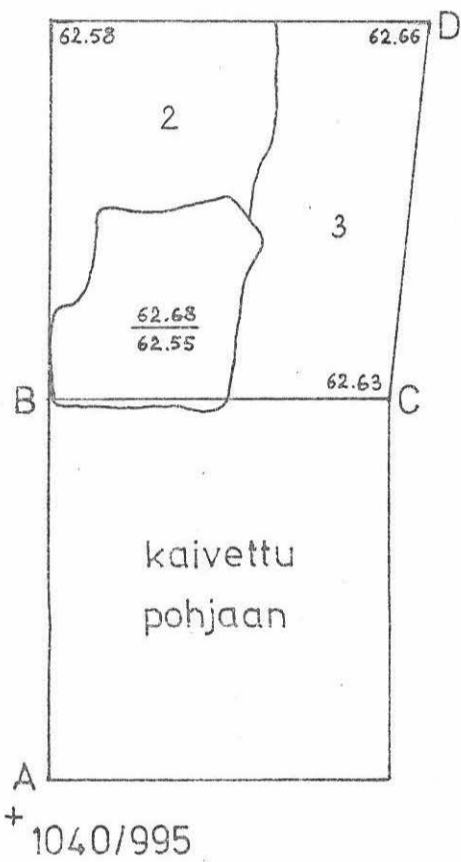
101472

101473

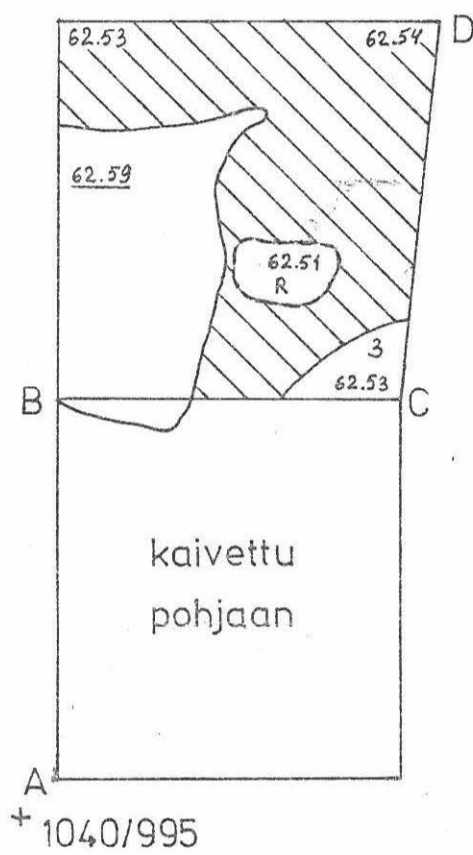
VAMMALA, RAUTAJOKI
 OSA-ALUEINVENTOINTI 1995
 ULLA RAJALA
 Kalmistomäki, koekuoppa 1040/995
 Raudanpelkistysuuni
 MK 1:10
 KP 63,46 m mpy
 Piirt. Vadim Ade!

- + paalu
- 62.53 pintaluku
- $\frac{62.82}{62.55}$ profiilin pinta- ja pohjaluku
- $\frac{62.68}{62.55}$ kivi, kiven pinta- ja pohjaluku
- 1 turve
- 2 harmahtavantummanruskea savensekainen maa
- 3 harmaa savi
- tummanruskea nokipitoinen siltti
- mustanruskea nokimaa
- R rautakuona
- P palanut savi
- # hiili

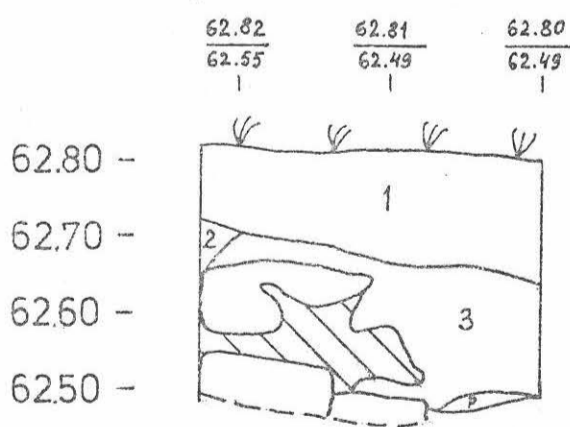
TASO 1

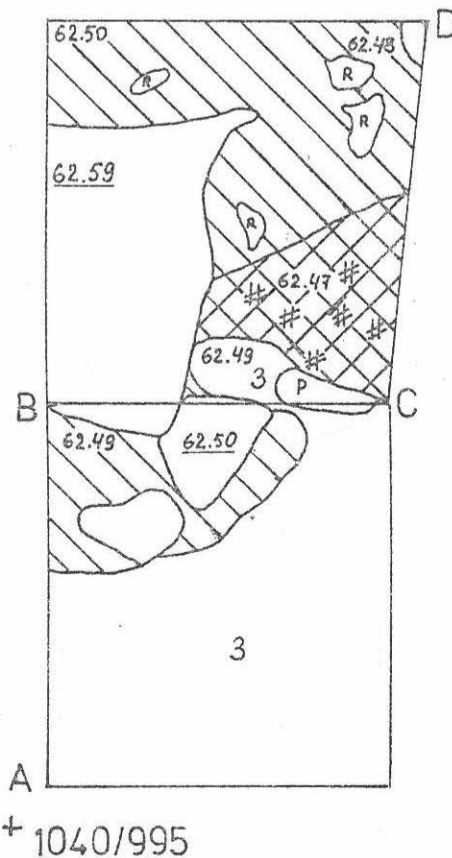
TASO 2

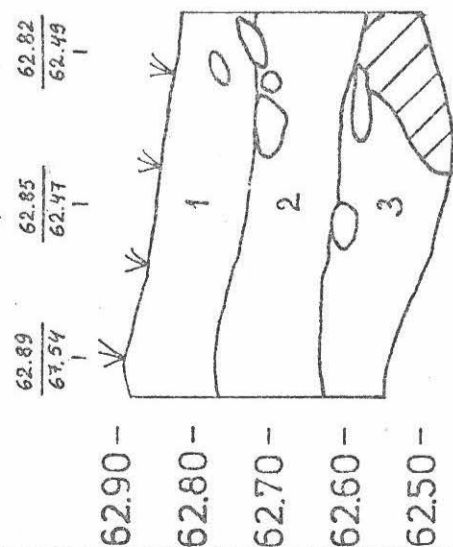
BC-PROFIILI

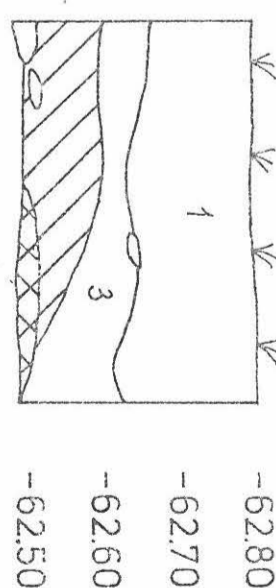
TASO 3

AB-PROFIILI

DC-PROFIILI

Neulapohjoinen

VAMMALA, RAUTAJOKI
OSA-ALUEINVENTOINTI 1995

ULLA RAJALA

Kalmistomäki

Koekuoppien lopetustasokarttoja

MK 1:10

KP 63,46 m mpy

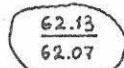
Piirt. V.Adel ja U.Rajala

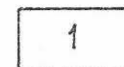
paalu

61.97

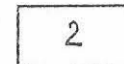
pintaluku

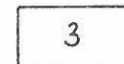
kivi, kiven pinta- ja pohjaluku

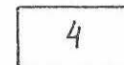
ruskea savensekainen maa

tummanruskea hiekka

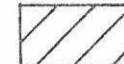
keltainen hiekka

vaalea savi

nokimaa

noen tummanruskeaksi värjäämä maa

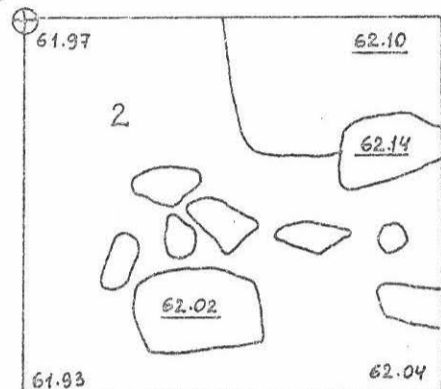
harmaanruskea likamaa

hiili

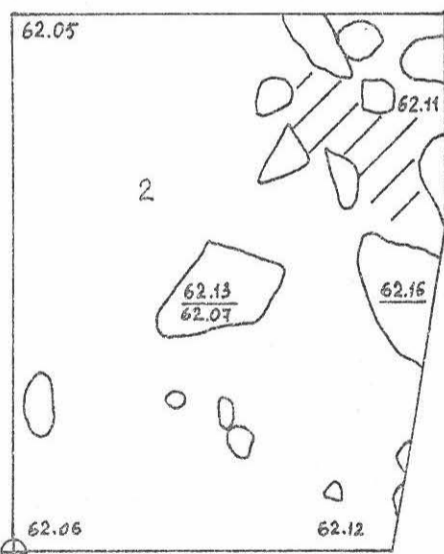
KOEKUOPPA 1049,5/990

1050/990

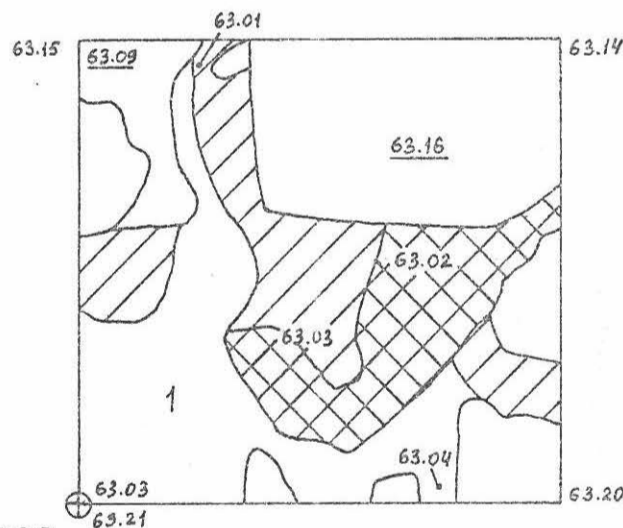
KOEKUOPPA 1045/990

1045/990

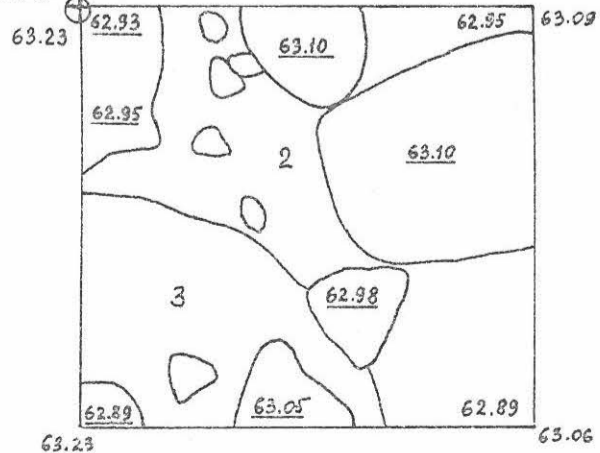
KOEKUOPPA 1030/1000

1030/1000

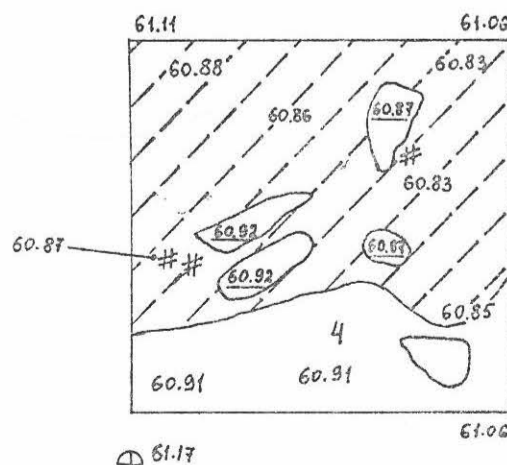
KOEKUOPPA 1019,5/1000

1020/1000

KOEKUOPPA 1000/1005

1000/1005

Neulapohjoinen

